

گزارش تحلیلی مطالعات کلان

گزارش مرداد ۱۴۰۳

۰۰۶۰۰۳۰۰۸۸۷-۰۰۵۴۰۰۳۰۰۸۸۷-۰۰۳۳۷۶۵۳۸۸۷-۰۰۲۱۳۳۷۶۵۳۸۸۷ (+۹۸)

info@bcr.ir ۰۳۳۷۶۵۳۸۸۷ (+۹۸) ۰۲۱

bcr.ir

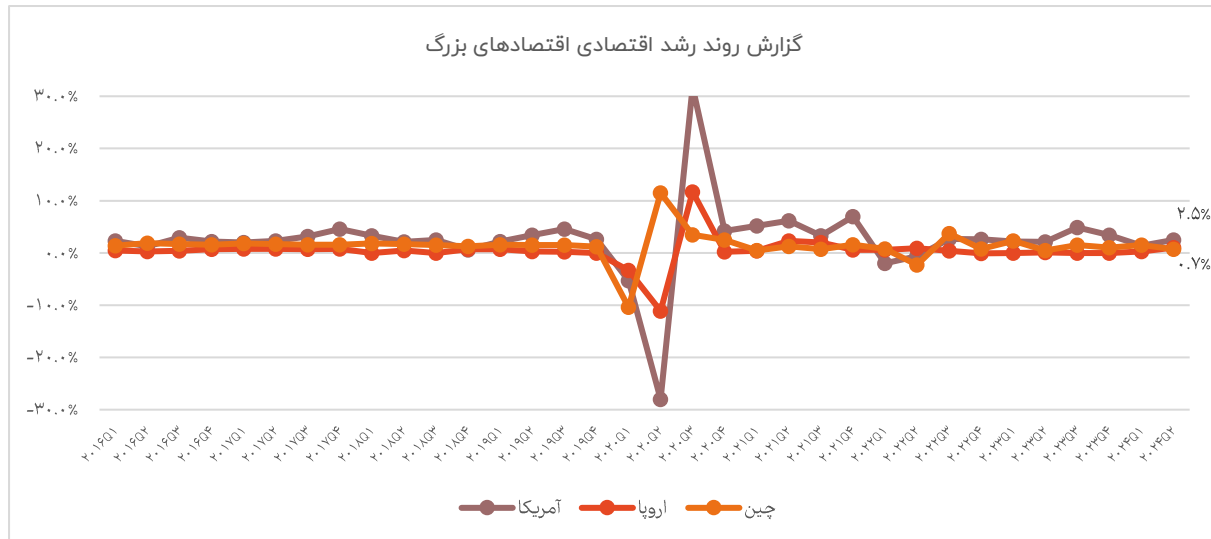
تهران ، خیابان شهید مطهری، خیابان کوه نور، بن بست دوم، پلاک ۱۱ ، طبقه ۴، واحد ۴

قیمت‌ها و شاخص‌ها

جدول (۱) خلاصه قیمت‌های دلار، طلا، شاخص بورس، و قیمت‌های جهانی کامودیتی‌ها

تغییرات یک ساله	تغییرات ماهانه	قیمت مردادماه (دلار)		
۱۸,۹%	۱,۳%	۵۸۶,۳۰۰	دلار آزاد (ریال)	طلا و ارز
۲۰,۵%	۳,۳%	۴۵۲,۵۴۹	دلار حواله (ریال)	
۱۲,۳%	۴,۴%	۲,۵۰۸	اونس طلا	
۱۲۴,۹%	-۸,۵%	۶۱,۵۰۲	بیت کوین	
۵,۰%	-۶,۳%	۲,۰۳۵,۳۴۲	شاخص بورس تهران	
۳۷,۷%	۱,۳%	۵,۵۷۵	شاخص S&P500	
۱۰,۴%	۲۴,۴%	۰/۴۶	گاز طبیعی ttf _ متر مکعب	فراورده های نفتی
-۵,۹%	-۲,۴%	۷۹	نفت برنت _ بشکه	
-۱۴,۷%	-۷,۴%	۱۰۴	بنزین خلیج فارس _ بشکه	
-۲۰,۹%	-۵,۲%	۱۰۹	گازوییل خلیج فارس _ بشکه	
-۲۰,۷%	۲,۵%	۶۸۸	نفتای سنگین خلیج فارس_تن	
-۱۴,۳%	۱,۳%	۲۶۴	قیر خلیج فارس _ تن	
۴,۸%	-۰,۲%	۶۰۹	گاز مایع LPG _ شرق آسیا_تن	
-۰,۶%	۱۷,۸%	۱۳,۸	گاز USD/MMBtu JKM _ LNG	
۶,۰%	-۳,۸%	۲۸۲	متانول_سی اف آر_چین_تن	پتروشیمی
-۱۶,۳%	-۲,۶%	۲۹۷	اوره گرانوله_ فوب ایران_تن	
۱۵,۴%	۱,۱%	۹۳۵	اتیلن_ سی اف آر _ شرق آسیا_تن	
۵,۵%	-۱,۱%	۸۶۵	پروپیلن_ سی اف آر_چین_تن	
۱۷,۶%	-۱۹,۸%	۹۱۰	پلی اتیلن سبک خطی_ فوب خلیج فارس_تن	پلیمر
-۸,۱%	-۶,۵%	۸۹۲	پلی اتیلن سنگین_ فوب خلیج فارس_تن	
۴,۴%	-۱,۱%	۸۷۸	پلی پروپیلن_ فوب خلیج فارس_تن	
۱۴,۲%	-۱,۸%	۱,۳۷۰	پلی استایرن_سی اف آر_چین_تن	
-۱۱,۳%	-۱,۳%	۷۸۵	پی وی سی_ شرق آسیا_تن	
۲,۷%	-۱,۵%	۹۵۵	پلی اتیلن ترافتالات_ شرق آسیا_تن	
-۱۳,۱%	-۱۳,۹%	۹۳	سنگ آهن_ سی اف آر_چین_تن	فلزات اساسی
۶,۴%	-۲,۰%	۴۸۰	فولاد_بیلت دریای سیاه_تن	
۱۱,۰%	-۰,۳%	۹,۱۸۱	مس_بورس لندن_تن	
۱۰,۵%	۰,۷%	۲,۳۶۸	آلومینیوم_ بورس لندن_تن	
۲۰,۰%	۲,۰%	۲,۷۷۱	روی_بورس لندن_تن	
	-۲۰%	۴۸,۰۰۰	برق تجدیدپذیر (ریال بر کیلووات ساعت)	

وضعیت رشد اقتصادی

نمودار (۱) روند رشد اقتصادی اقتصادهای بزرگ؛ منبع: اداره آمار اقتصادی آمریکا، اتحادیه اروپا و چین

رشد اقتصادی جهانی در نیمه اول سال ۲۰۲۴ کند شده بود، اما این کاهش بیشتر به عنوان یک فرود نرم از وضعیت ملتهب پیشین تلقی می‌شد تا یک رکود. طبق گزارش جدید چشم‌انداز اقتصادی جهانی بانک جهانی، انتظار می‌رود که اقتصاد جهانی برای اولین بار در سه سال اخیر در سال ۲۰۲۴ به ثبات برسد. با این حال، این ثبات در سطحی خواهد بود که نسبت به استانداردهای تاریخی اخیر پایین‌تر و ضعیف‌تر است. بانک جهانی پیش‌بینی می‌کند که رشد اقتصادی جهانی در سال ۲۰۲۴ به ۲.۶ درصد برسد و در سال‌های ۲۰۲۵-۲۰۲۶ به طور میانگین به ۲.۷ درصد افزایش یابد. این رقم به طور قابل توجهی کمتر از میانگین ۳.۱ درصدی در دهه قبل از شیوع کرونا است.

در فصل دوم (بهار) ۲۰۲۴، اقتصاد آمریکا با نرخ ۲.۸ درصد نسبت به فصل مشابه سال قبل رشد کرد که بیشتر از انتظارات بوده است. انتظار می‌رود نرخ رشد اقتصادی آمریکا در سال ۲۰۲۴ در نسبت ۲.۶ باقی بماند. اما نرخ بیکاری نیز بیشتر از انتظارات خواهد بود. آمار مدعیان بیکاری در اقتصاد آمریکا در این هفته تقریباً تثبیت شد اما رشد اقتصادی فصل دوم این کشور با افزایش ۰.۳ واحد درصدی نسبت به فصل قبل به ۳.۱ درصد افزایش یافت.

در چین، رشد اقتصادی در سه ماهه دوم سال ۲۰۲۴ به ۴.۷ درصد رسید که کمتر از پیش‌بینی‌ها بود. این کاهش رشد به دلیل کاهش هزینه‌های دولت، تقاضای پایین برای مصرف، و بیکاری بود که اقتصاد دومین کشور بزرگ جهان را تحت فشار قرار داده است. با این حال، هدف رسمی چین برای رشد اقتصادی در سال ۲۰۲۴ حدود ۵ درصد تعیین شده است.

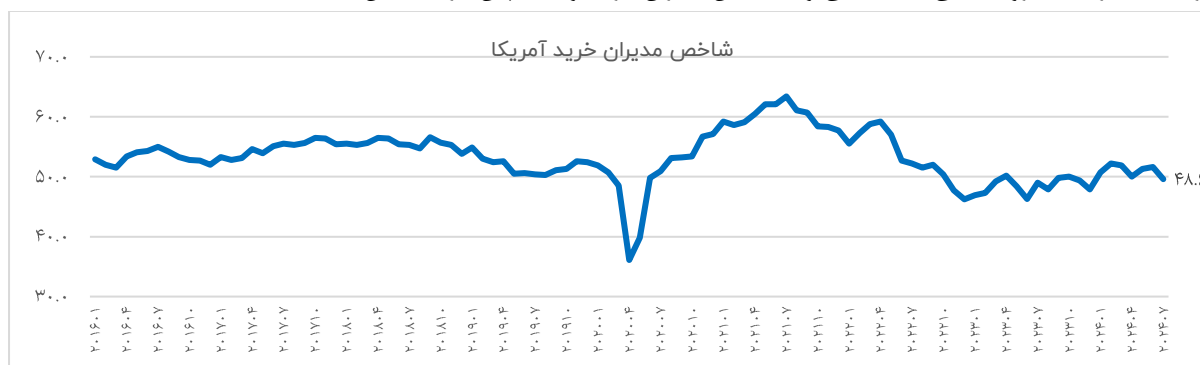
رشد اقتصادی فصل دوم ۲۰۲۴ اروپا با ۰.۱ واحد درصد افزایش به ۰.۶ درصد رسید که بالاتر از انتظارات بازار بود.

پیش‌بینی‌های بانک جهانی از وضعیت رشد اقتصادی ایران این است که این شاخص در سال ۲۰۲۳ (مصادف با سال شمسی ۱۴۰۲) به ۵ درصد می‌رسد اما پس از آن دوباره کاهش می‌یابد و به کمتر از ۴ درصد نزول می‌کند.

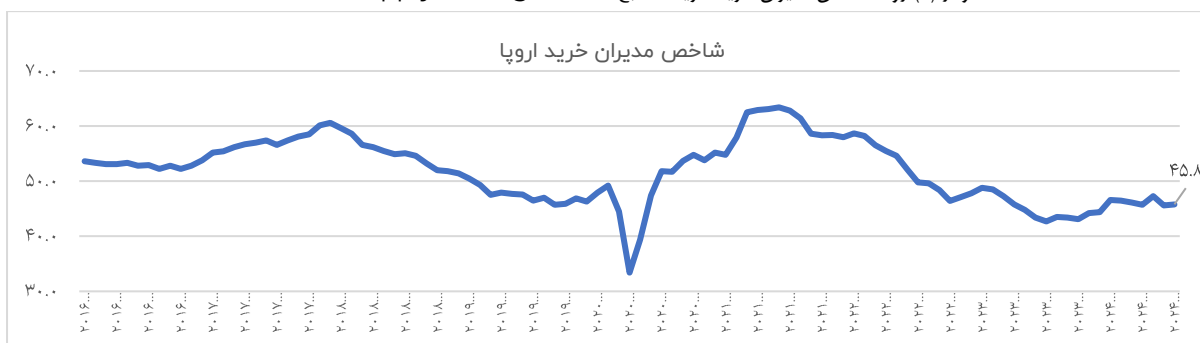
شاخص مدیران خرید

شروع فصل سوم سال با وخیم شدن شرایط تجاری برای تولیدکنندگان آمریکایی همراه بود، زیرا سفارشات جدید برای دومین ماه پیاپی در سه ماه گذشته کاهش یافت. شاخص در جولای روی ۴۸.۶ ایستاد. کار روی سفارشات معوقه و پر کردن تقریباً رکوردشکنی موجودی کالاهای نهایی نتوانست به حفظ رشد تولید کمک کند. اشتغال نیز با سرعت کمتری افزایش یافت. قیمت‌های تولید تنها اندکی افزایش یافت و با کمترین سرعت طی یک سال، علیرغم افزایش قابل توجه هزینه‌های ورودی، افزایش یافت.

شاخص مدیران خرید ترکیبی برای کل منطقه یورو در این ماه به ۵۱.۲ رسید که به دلیل بازی های المپیک (افزایش بخش خدمات) از ۵۰.۲ در ژوئن بالاتر و فراتر از انتظار ۵۰.۱ بود. این ششمین رشد متوالی فعالیت بخش خصوصی منطقه یورو و سریع‌ترین رشد در سه ماه اخیر است. با این حال، تولید در سراسر منطقه یورو به انقباض ادامه داد و شاخص مدیران خرید تولیدی به ۴۵.۸ کاهش یافت که بدترین میزان در هشت ماه گذشته است. هر عددی زیر ۵۰ قلمرو انقباضی به شمار می‌رود. شاخص مدیران خرید تولیدی چین نیز با کاهش اندک به ۴۹.۴ رسید.

نمودار (۲) روند شاخص مدیران خرید آمریکا؛ منبع: Institute for Supply Management

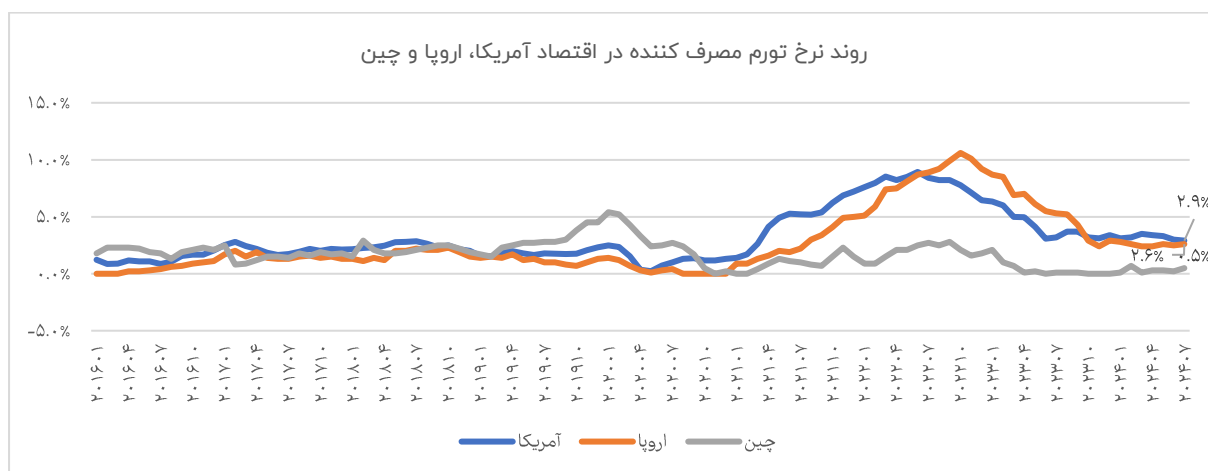

نمودار (۳) روند شاخص مدیران خرید اروپا؛ منبع: S&P Global

نمودار (۴) روند شاخص مدیران خرید چین؛ منبع: S&P Global

وضعیت تورم

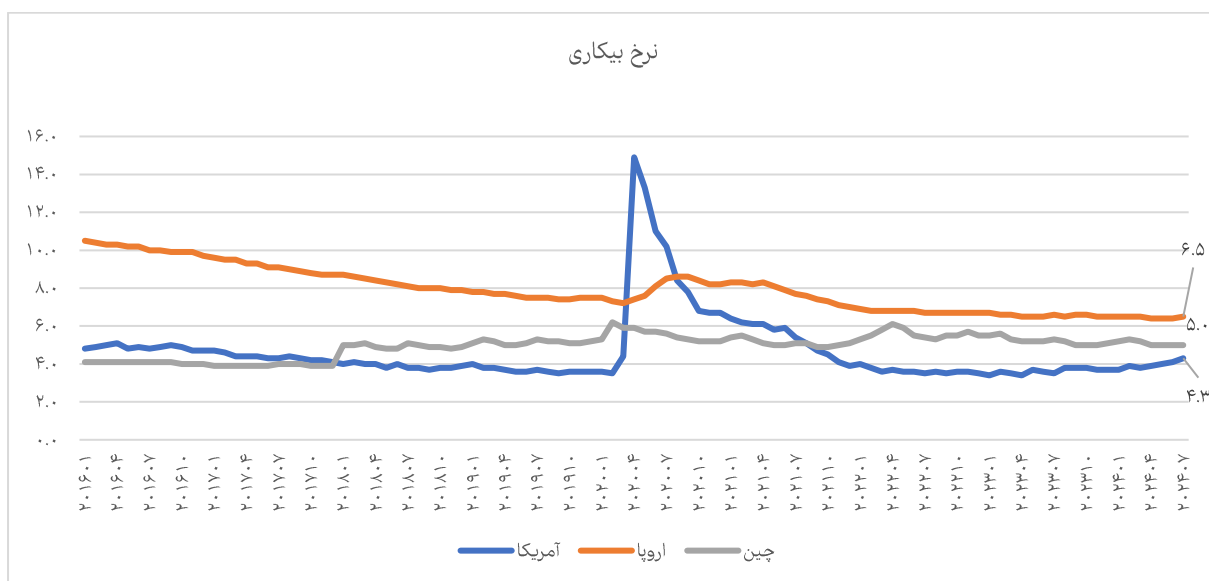
نمودار (۵) روند نرخ تورم مصرف کننده در اقتصاد آمریکا، اروپا و چین؛ منبع: اداره آمار اقتصادی آمریکا، اتحادیه اروپا و چین

اداره آمار کار ایالات متحده اعلام کرد نرخ تورم سالانه در ایالات متحده در ماه جولای ۲۰۲۴ به ۲.۹ درصد رسید که پایین ترین سطح خود از مارس ۲۰۲۱ را ثبت کرده است. شاخص قیمت مصرف کننده (CPI) که تغییرات قیمت کالاها و خدمات را از دیدگاه مصرف کننده اندازه گیری می کند، کمتر از تخمین های بازار بود که افزایش ۰.۲ درصدی را نسبت به ماه قبل نشان می داد. همچنین در مقایسه با ماه قبل، شاخص قیمت مصرف کننده (CPI) در سطح تعدیل فصلی ۰.۲ درصد افزایش یافت. این رقم همچنین کاهش شدید نسبت به رشد سالانه ۹.۱ درصدی ثبت شده در ماه جولای ۲۰۲۲ را نشان می دهد که بالاترین میزان از نوامبر ۱۹۸۱ بود. رقم انرژی نسبت به ماه ژوئن بدون تغییر باقی ماند و طی ۱۲ ماه ۱.۱ درصد افزایش یافت. تورم اصلی، بدون مواد غذایی و انرژی، افزایش ماهانه ۰.۲ درصد و تورم سالانه ۳.۲ درصد را شاهد بود.

تورم اصلی در منطقه یورو در سطح سالانه ۲.۹ درصد تایید شد و تورم سالانه در هر ۲ اتحادیه اروپا و منطقه یورو در ماه ژوئیه صعودی بود. همچنین اعلام شد تورم سالانه در ۹ کشور عضو اتحادیه اروپا کاهش یافت، در چهار کشور ثابت ماند و در ۱۴ کشور صعود کرد. لذا به صورت کلی تورم افزایشی انتظارات اقتصاددانان را به چالش کشید و سوالاتی در مورد امکان سنجی کاهش سریع نرخ بهره توسط بانک مرکزی اروپا ایجاد کرد. بر اساس دومین برآورد یورواستات، نرخ تورم سالانه در منطقه یورو در ماه جولای ۲.۶ درصد تایید شد. اتحادیه اروپا شاهد رشد سالانه ۲.۸ درصدی شاخص قیمت مصرف کننده (CPI) بود و بالاترین نرخ سالانه در رومانی و بلژیک به ترتیب با ۵.۸ درصد و ۵.۴ درصد، در حالی که کمترین آن در فنلاند با ۰.۵ درصد و لتونی با ۰.۸ درصد مشاهده شد. در ماه جولای، بیشترین سهم در نرخ تورم سالانه منطقه یورو مربوط به خدمات و پس از آن مواد غذایی، الکل و تنباکو، کالاهای صنعتی غیر انرژی و انرژی بوده است. خدمات بالاترین نرخ سالانه را در ماه ژوئیه با ۴.۰ درصد در مقایسه با ۴.۱ درصد در ژوئن، پس از آن غذا، الکل و تنباکو با ۲.۳ درصد در مقایسه با ۲.۴ درصد در ژوئن داشتند. بدون احتساب غذا و انرژی، تورم اصلی در ژوئیه ۲.۹ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل ثابت ماند و از انتظارات بازار برای کاهش به ۲.۸ درصد فراتر رفت.

براساس گزارش CNBC: میزان شغل ایجاد شده آمریکا در ماه جولای بسیار کمتر از پیش‌بینی کارشناسان اقتصادی بود، به طوری که در ماه جولای ۱۱۴ هزار شغل جدید ایجاد شد. و این در حالی بود که ماه ژوئن بیش از ۲۰۶ هزار شغل به وجود آمد. همین کاهش سبب شد تا نرخ صعودی بیکاری ادامه پیدا کند و به ۴.۳٪ برسد. مطابق آخرین آمار تعداد مدعیان جدید بیمه بیکاری (تا ۱۶ آگوست) ۲۳۲ هزار بوده اند که بیشتر از انتظار و رقم قبلی بوده است. نرخ بیکاری نقش بسزایی در تعیین سیاست پولی فدرال رزرو در ماه سپتامبر ایفا می‌کند. کالینز، عضو فدرال رزرو در ۲۲ آگوست گفته است زمان مناسب برای آغاز کاهش نرخ بهره فرا رسیده است. داده‌ها نشان می‌دهند بازار کار همچنان قابل قبول است و ما علاقمند به حفظ این شرایط هستیم؛ و آمار مدعیان بیمه بیکاری نیز حاکی از تنظیم مجدد منظم روند اشتغال است.

نرخ بیکاری آلمان در ماه ژوئیه به ۶ درصد رسید. آژانس کار فدرال آلمان در گزارش خود اعلام کرد نرخ بیکاری در آلمان در ماه ژوئیه در شرایط فصلی تعدیل شده به ۶ درصد رسید که در مقایسه با رقم تعدیل شده ماه ژوئن و پیش‌بینی‌های مشابه، اندکی (۰.۲ درصد) افزایش یافت. نرخ بیکاری در ۶ ماه گذشته در تعدادی از اقتصادهای بزرگ توسعه یافته افزایش یافته است. اخیراً آژانس رتبه‌بندی فیچ اعلام کرده است نرخ بیکاری در ایالات متحده، بریتانیا، کانادا، آلمان، استرالیا و سوئیس در حال افزایش است. نرخ بیکاری در ایالات متحده در ماه جولای از ۳.۵ درصد در سال گذشته به ۴.۳ درصد افزایش یافت، در حالی که در بریتانیا از ۳.۸ درصد در ماه نوامبر ۲۰۲۳ به ۴.۲ درصد در ماه مه صعود کرد. بانک مرکزی اروپا، بانک مرکزی انگلیس، بانک ملی سوئیس و بانک کانادا همگی در ۲ تا سه ماه گذشته نرخ بهره را کاهش داده‌اند و بازدهی ۱۰ ساله ایالات متحده به دلیل پیش‌بینی کاهش نرخ بهره فدرال رزرو در آینده نزدیک کاهش یافته است.

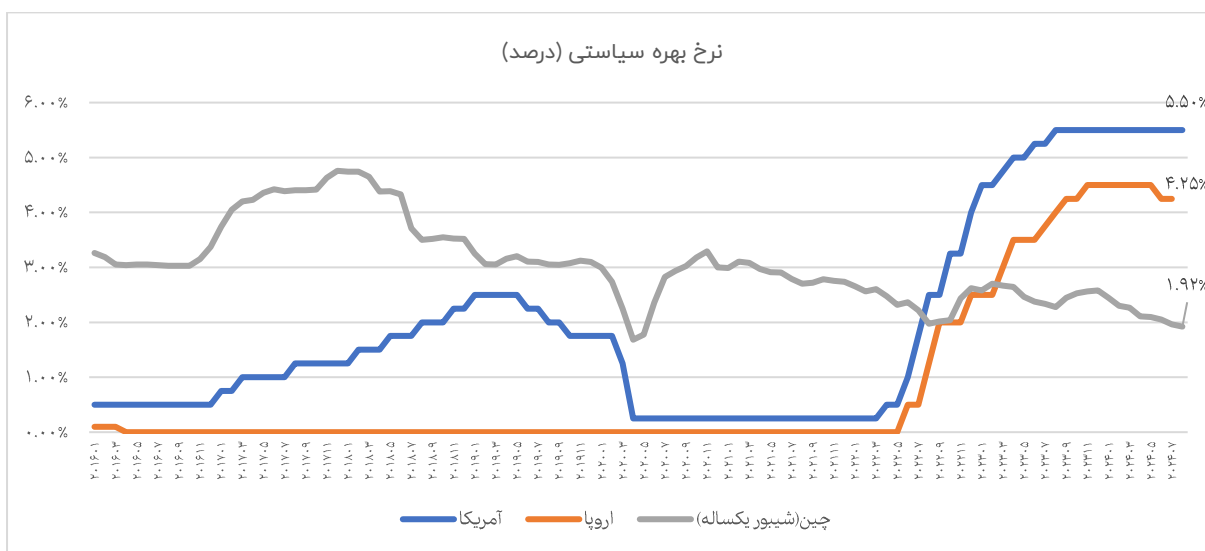
نمودار (۶) روند نرخ بیکاری آمریکا، اروپا و چین؛ منبع: U.S. Bureau of Labor Statistics, National Bureau of Statistics of China, یورو استات

مطابق گزارش اکونومی، بیکاری بر اساس استانداردهای تاریخی پایین است، اما کاهش شرایط بازار کار کاهش فشار از تورم دستمزدها را آغاز کرده است. این مورد به بانک‌های مرکزی در اقتصادهای پیشرفته کمک می‌کند تا کاهش نرخ بهره را توجیه کنند و اکنون سرعت بیشتری گرفته است.

در ایالات متحده، فدرال رزرو تحت رهبری جروم پاول، همچنان در حال بررسی کاهش نرخ بهره است. پاول در هفته آخر مرداد ماه با اشاره به کاهش تورم در ماه‌های اخیر، درباره هدف تورمی ایالات متحده تا انتهای سال ۲۰۲۵ صحبت کرد که همان محدوده زیر ۳ درصد بود و در این بخش تغییر چندانی در چشم‌انداز رئیس فدرال رزرو مشاهده نکردیم. مهم‌ترین بخش صحبت‌های پاول، درباره تعدیل سیاست‌های فدرال رزرو بود که سیگنال کاهش نرخ بهره در سپتامبر را به معامله‌گران داد و باعث افزایش سه درصدی قیمت طلا و پنج درصدی بیت کوین شد.

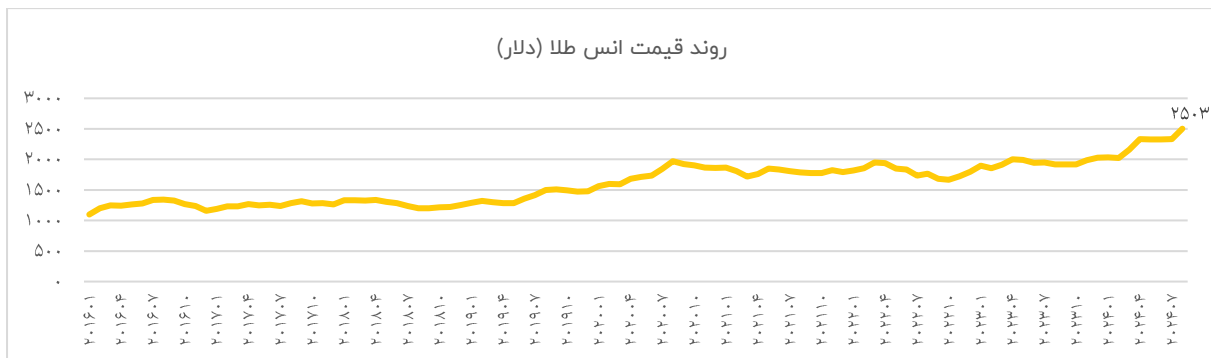
در اروپا، بانک‌های مرکزی همچنان به سیاست‌های پولی خود ادامه می‌دادند و بانک مرکزی اروپا، بانک مرکزی انگلیس، بانک ملی سوئیس و بانک کانادا همگی در دو ماه گذشته نرخ بهره را کاهش داده‌اند اگرچه برخی کشورها مانند سوئیس شاهد کاهش تورم بودند، اما تغییرات عمده‌ای در سیاست‌های نرخ بهره در ماه جولای گزارش نشده است. کریستین لاگارد و بانک مرکزی اروپا در ماه ژولای نسبت به کاهش مجدد نرخ بهره اقدام نکردند تا به نگرانی‌ها از افزایش نرخ تورم دامن نزنند. مقامات بانک مرکزی اروپا بر این عقیده هستند که تورم هنوز در قاره سبز به اندازه کافی تحت کنترل این نهاد در نیامده و احتمالاً به جای دو مرحله کاهش نرخ بهره تا انتهای سال جاری، این نهاد تنها یکبار دیگر در سپتامبر نرخ بهره را کاهش دهد. روز پنجشنبه هفته چهارم مرداد، زمانی که از لاگارد پرسیده شد نتایج احتمالی جلسه سپتامبر کمیته بانک مرکزی اروپا چه خواهد بود، او پاسخ داد که نتیجه این جلسه «کاملاً باز» است. به نظر می‌رسد که بانک مرکزی اروپا قصد دارد در تصمیم خود مبنی بر دو مرحله کاهش نرخ بهره تا انتهای سال جاری تجدیدنظر کند.

در چین، برخلاف روند جهانی انقباض پولی، نرخ بهره اندکی کاهش یافت. این کاهش در راستای حمایت از رشد اقتصادی و مقابله با چالش‌های اقتصادی داخلی صورت گرفت. چین به عنوان یکی از استثناها در چرخه جهانی انقباض پولی در سال ۲۰۲۴ شناخته می‌شود.

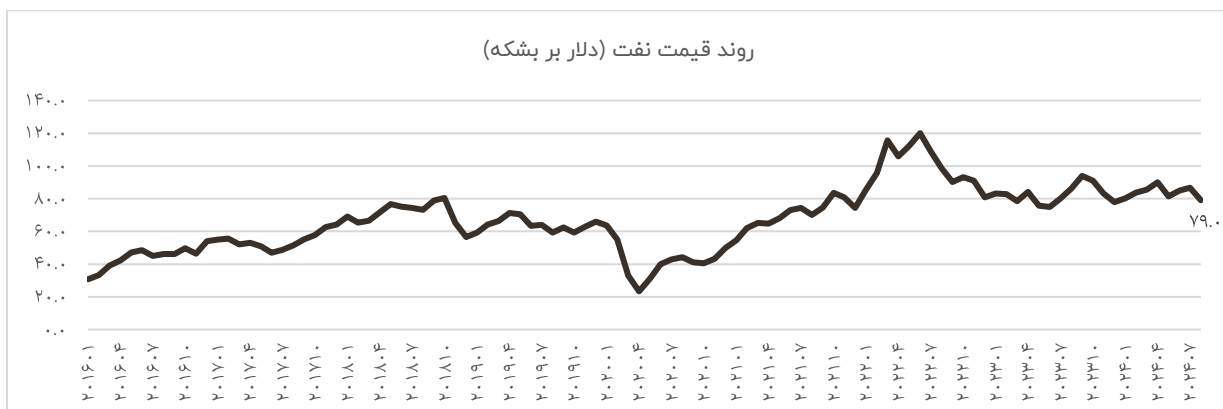
قیمت هر انس طلای جهانی حدود ۱۴ درصد نسبت به متوسط سال گذشته افزایش داشته است. در شرایط فعلی سرمایه‌گذارانی که انتظار کاهش نرخ بهره فدرال رزرو را دارند اصلی‌ترین عامل بالا رفتن قیمت طلا هستند. اما عوامل دیگری هم دخالت دارند از جمله خرید بالای طلا توسط بانک‌های مرکزی سراسر دنیا از جمله چین، روسیه، هند و ترکیه جهت پایین آوردن وابستگی به دلار آمریکا. همچنین مردم چین و هند تقاضای جدیدی به بازار طلا وارد کرده‌اند. در کنار وضعیت ناخوشایند بورس چین و رکود در بازار مسکن چین، سرمایه‌گذاران نسبت به خرید و ذخیره سازی طلا روی آورده‌اند.

فرار از تحریم‌های آمریکا در شرایط جنگی و رجوع به ذخیره طلای جهانی توسط بانک‌های مرکزی و همچنین تنش‌های ژئوپولیتیک در اوکراین، خاورمیانه و تایوان، از مهم‌ترین دلایل صعود طلا و اطمینان معامله‌گران از سرمایه‌گذاری در این بازار محسوب می‌شود. انتظار می‌رود با کاهش نرخ بهره در سپتامبر، فشار خرید بر طلا در سراسر جهان افزایش یابد.

نمودار (۸) روند قیمت انس طلا؛ منبع: tradingeconomics.com

طی ماه‌های تیرماه و مردادماه، نرخ نفت خام برنت در محدوده بین ۷۸ و ۸۵ دلار نوسان داشته است. انتظار می‌رود با توجه به کاهش تحریم‌های ونزوئلا و تامین بخشی از نفت چین و هند توسط ایران و روسیه، و با نزدیک تر شدن به انتخابات آمریکا در دسامبر، قیمت نفت شاهد افزایش شدیدی نباشد. طی دو ماه اخیر صادرات نفت عربستان، کمترین ارقام ده ماه اخیر و معادل ۵۶ میلیون بشکه در روز بوده است. درآمد نفتی عربستان در ماه ژوئن در پی پیروی از برنامه‌های کاهش عرضه ائتلاف تولیدکنندگان عضو سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) و غیراوپک (اوپک‌پلاس) به کمترین رقم در سه سال اخیر رسید. احتمالاً کاهش نرخ بهره به افزایش نسبی قیمت نفت ناشی از افزایش تقاضا و سرمایه‌گذاری‌های جدید بینجامد.

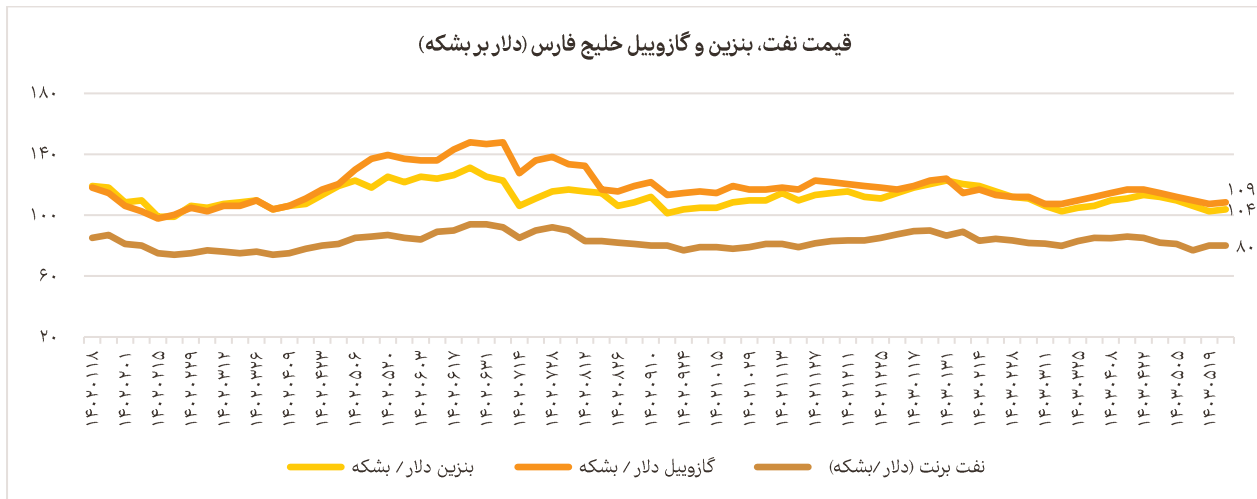

نمودار (۹) روند قیمت نفت برنت؛ منبع: نشریه آرگوس

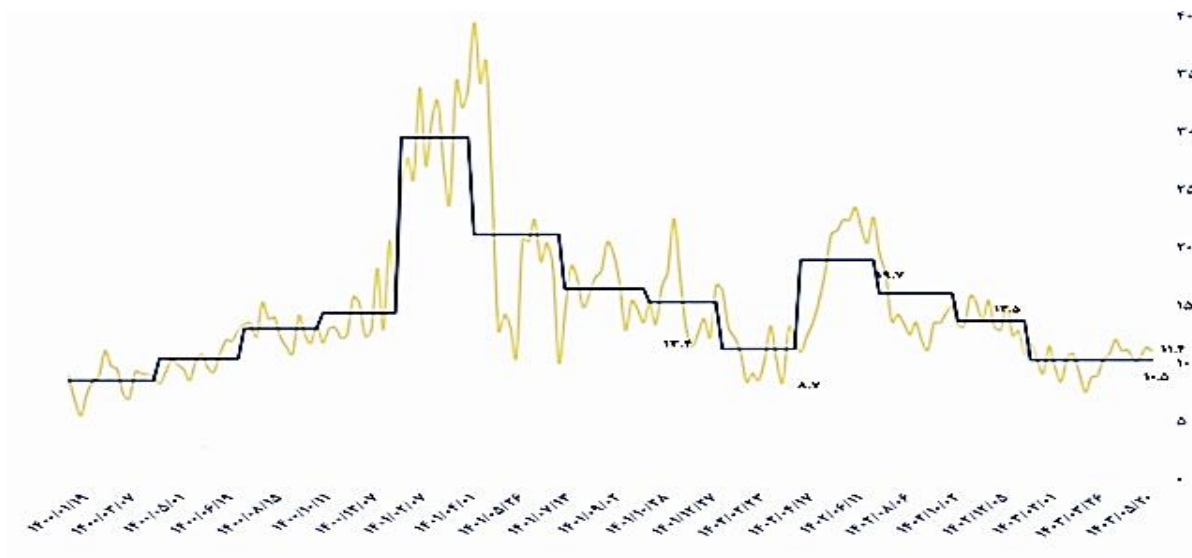
بازار جهانی فرآورده های نفتی و کرک اسپرد

در بازار فرآورده های نفتی خلیج فارس در شش ماه اخیر فاصله قیمتی گازوییل و بنزین کاهش پیدا کرده است و در هفته پایانی مرداد ماه قیمت بنزین و گازوییل در خلیج فارس ۱۰۹ و ۱۰۴ دلار بر هر بشکه معامله شده است که مویب حدود ۲۴ و ۲۹ دلار کرک اسپرد برای بنزین و گازوییل است. کاهش صادرات از سنگاپور، روسیه و کاهش ذخایر در آمریکا و اروپا در فصل گرم سفرها، منجر به افزایش قیمت بنزین و گازوییل در یک ماه اخیر در بازارهای جهانی شد. در ماه های گذشته برای تنظیم بازار آمریکا به افزایش ذخایر خود نیز روی آورده است.

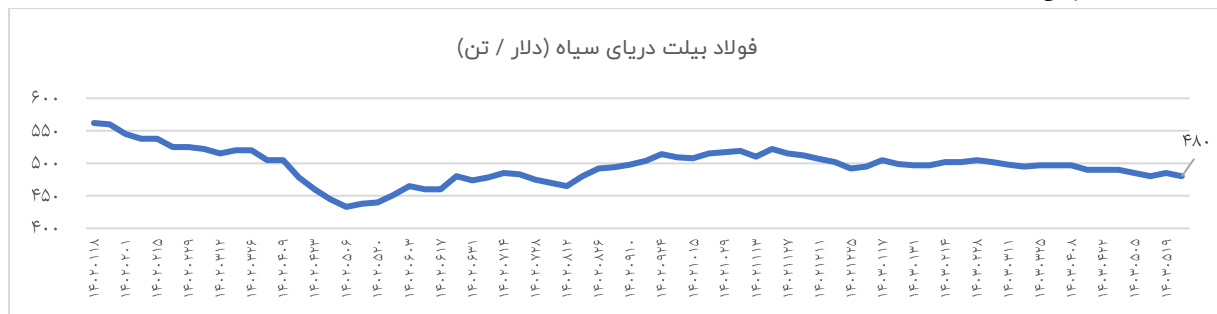
نمودار (۱۰) قیمت نفت و فرآورده های نفتی در بازار خلیج فارس؛ منبع: داده های نشریه آرگوس

در بازار داخلی ایران با لحاظ تخفیف ۵ دلاری نفت خام شرکت ملی نفت به پالایشگاه ها در محاسبات صورت های مالی، کرک اسپرد سید محصولات پالایشی اصلی از میانگین حدود ۲۲ دلار در تابستان ۱۴۰۲ به حدود ۱۱ دلار در پایان تیر ماه کاهش پیدا کرده است. کرک اسپرد بنزین ۱۷.۲ و کرک اسپرد گازوییل به ۲۰.۶ کاهش یافته است.

نمودار (۱۱) شاخص کرک اسپرد و میانگین هر فصل پالایشگاه های داخلی

اقتصاد چین در سه ماهه دوم کمتر از حد انتظار رشد کرد و قیمت مسکن در ماه ژوئن بیشترین کاهش را در ۹ سال اخیر داشت تا بر شدت بحران در بخش املاک و مستغلات چین تاکید شود. این داده‌ها چشم‌انداز فعالیت‌های ساخت‌وساز آینده را کاهش داد و احتمال انحلال توسعه‌دهندگان املاک بدهکار چین را افزایش داد و منبع اصلی تقاضای جهانی و تولید اقتصادی چین را از بین برد. روند کاهش تورم ناشی از رکود مسکن باعث شد تا حمایت اقتصادی دولت چین از توسعه‌دهندگان و صنعت ساخت‌وساز صورت گیرد. این سیاست‌ها باعث شد قیمت ورق گرم چین به سطح ۵۳۵ دلار افزایش یابد. اما همچنان تقاضای ضعیف به دلیل رکود فلج‌کننده بازار املاک به بزرگترین اقتصاد آسیا ضربه زده است. بزرگترین تولیدکننده فولاد جهان Baowu هشدار داده است که تولیدکنندگان چینی در حال مبارزه برای زنده ماندن در یک "زمستان" سخت و طولانی‌تر از رکودهای قبلی هستند، زیرا بازار املاک در بزرگترین اقتصاد آسیا از رکود چند ساله فلج‌کننده رنج می‌برد. این هشدار حاکی از آن است که پس از اینکه این بخش توسط تقاضای ضعیف املاک و مستغلات و تولید صنعتی ویران شده است، بحران اخیر حتی شدیدتر خواهد شد. اینها به نوبه خود باعث ایجاد مازاد فولاد شده است که قیمت‌ها را کاهش داده و منجر به زیان در کارخانه‌ها شده است. فولادسازان چینی برای یافتن مشتری برای محصولات خود به بازارهای خارجی روی آورده‌اند و بیشترین صادرات را در نیمه اول سال ۲۰۲۴ در ۸ سال گذشته داشته‌اند، اما سایر کشورها برای محافظت از صنایع خود تعرفه وضع می‌کنند. بازار محصولات فولادی ناحیه CIS در هفته آخر مردادماه همچنان شاهد عدم تحرک محسوس تقاضا بوده است که باعث روند کاهشی در حوزه بیلت و اسلب شده است. در پایان تیرماه قیمت فوب شمش فولادی صادراتی از دریای سیاه با کاهش ۱۰ دلاری به ۴۸۰ دلار به ازای هر تن رسید.

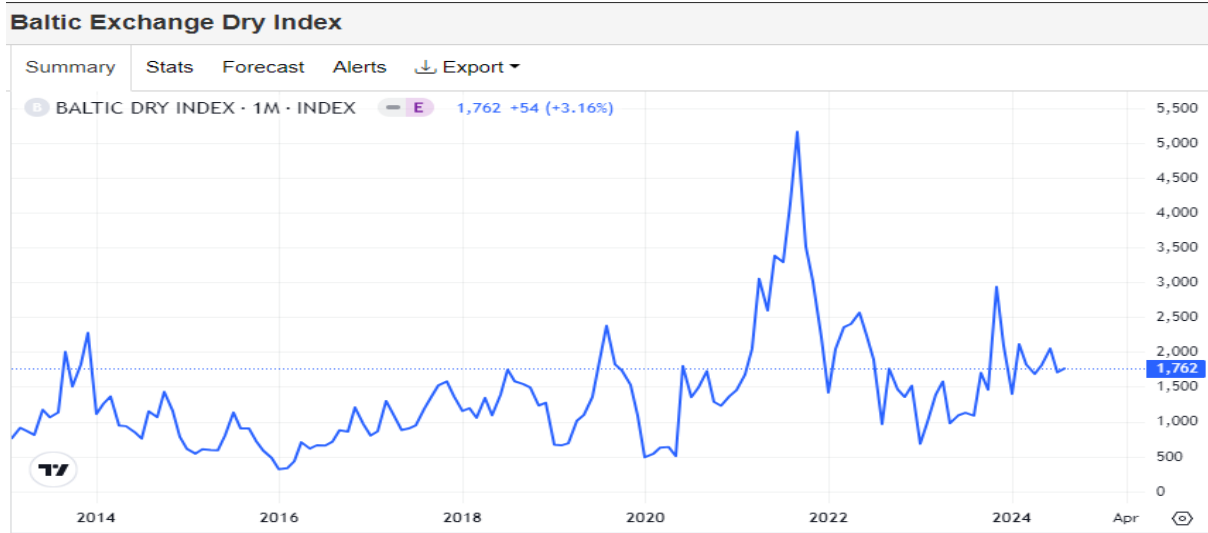

شاخص کرایه کشتیرانی بالتیک

شاخص بالتیک درای که به اختصار BDI نامیده می‌شود، یک شاخص حمل و نقل تجارت است که توسط بورس بالتیک در لندن محاسبه می‌شود. این شاخص تغییرات در هزینه حمل و نقل مواد خامی چون ذغال سنگ و فولاد را اندازه‌گیری می‌کند. محاسبه شاخص بالتیک با ارزیابی چند نرخ حمل و نقل در بیش از ۲۰ مسیر و برای هر یک از کشتی‌ها انجام می‌شود. اعضا برای به دست آوردن قیمت‌ها و جمع کردن آنها، با فرستنده‌های فله خشک در سرتاسر جهان تماس می‌گیرند و سپس میانگین را محاسبه می‌کنند. معمولاً روند صعودی تقاضا و قیمت‌ها در بازارهای مهم مانند چین و آمریکا به افزایش شاخص بالتیک منجر می‌شود.

انتظار می‌رود که تعادل عرضه/تقاضای کشتیرانی و شاخص بالتیک در سال ۲۰۲۴ تقویت شود و در سال ۲۰۲۵ تضعیف شود. تخمین زده می‌شود که عرضه ۳ درصد در سال ۲۰۲۴ و ۲ درصد در سال ۲۰۲۵ رشد کند، در حالی که پیش‌بینی می‌شود تقاضا در سال ۲۰۲۴ بین ۲.۵-۳.۵ درصد رشد کند و در سال ۲۰۲۵ راکد می‌شود. به طور کلی، شرایط در بازار فله خشک باید در سال ۲۰۲۴ قوی بماند، اما ممکن است در سال ۲۰۲۵ شروع به تضعیف کند.

در ژولای سال میلادی جاری، رشد تقاضا در کنار عرضه محدود کشتی‌ها، عاملی در تقویت نرخ‌ها در بازار کشتی‌های کیپ‌سایز بود، به صورتی که پیش‌بینی این روند در هفته‌های آتی نیز ادامه یابد. در حالی که بازار اقیانوس آرام (پاسیفیک) تحت الشعاع تقاضای زغال سنگ قرار داشت، اقیانوس اطلس (آتلانتیک) نیز شاهد رونق در برخی مسیرهای خاص بود. تقویت تقاضا برای حمل مواد معدنی از مبادی جنوب برزیل و غرب آفریقا به مقصد چین، از عوامل اصلی حمایت از نرخ‌ها در این منطقه بود. علاوه بر شاخص C5، شاهد افزایش شاخص‌های کلیدی دیگر بازار نیز بودیم. شاخص C3 (شاخصی در بازار بورس بالتیک که نرخ کرایه کشتی‌های کیپ‌سایز در مسیر آسیا-اروپا را نشان می‌دهد) تا پایان هفته با رشدی چشمگیر به ۲۷.۳۷۵ دلار رسید. این افزایش نشان‌دهنده تقاضای قوی برای حمل و نقل فله‌خشک در مسیرهای مختلف بود.

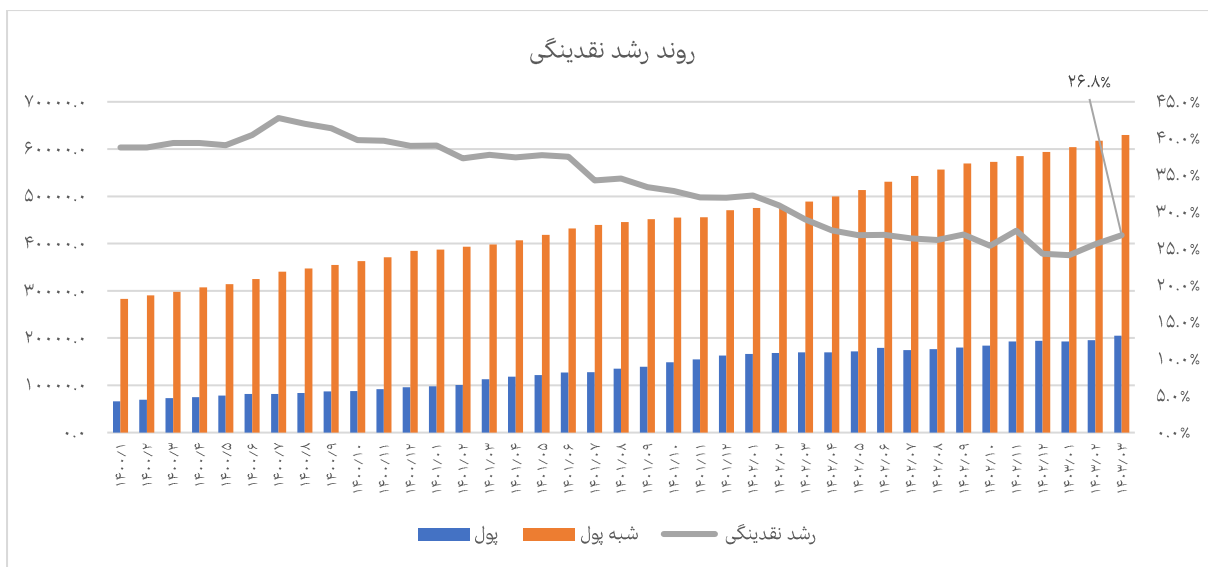
نمودار (۱۴) شاخص نرخ حمل کانتینری بالتیک؛ منبع: بورس بالتیک لندن

یکی از دلایل بالاماندن سطح شاخص در ۲۰۲۴ نسبت به دوره قبل از جنگ اوکراین تنش‌های موجود در دریای سرخ است که منجر به کاهش ۷۰ درصدی حجم بارهای عبوری از دریای سرخ و کانال سوئز است که منجر به کاهش شدید درآمد دولت مصر نیز شده است.

نقدینگی و رشد نقدینگی

بانک مرکزی به تازگی و با تاخیر بسیار، آمار پایه پولی و نقدینگی فروردین ماه ۱۴۰۳ را منتشر کرد. رشد نقطه به نقطه نقدینگی در فروردین ماه ۱۴۰۳ به ۲۳ درصد رسید. این رقم پایین ترین میزان رشد نقطه به نقطه نقدینگی در حدود چهار سال اخیر محسوب می‌شود، با این حال، آمارهای جدید حاکی از توقف روند کاهشی این متغیر بوده است که موفقیت سیاست‌های کنترل رشد نقدینگی و کنترل رشد ترازنامه بانک‌ها از ابتدای سال ۱۴۰۱ را نشان می‌دهد.

اخیراً معاونت سیاستگذار پولی بانک مرکزی تحولات کل‌های پولی در خرداد سال ۱۴۰۳ را اعلام کرده که بر اساس آن نرخ رشد دوازده ماهه نقدینگی نیز از ۲۹.۱ درصد در پایان خرداد ماه ۱۴۰۲ طی یک روند نزولی به ۲۶.۸ درصد در پایان خرداد ماه ۱۴۰۳ رسیده است. که البته روند افزایشی نسبت به فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۳ دارد و بانک مرکزی مجبور شده برای پوشش تقاضای پول بانک‌ها، سیاست خود را تعدیل کند.

نمودار (۱۵) روند رشد نقدینگی؛ منبع: بانک مرکزی

با مدیریت کل‌های پولی توسط بانک مرکزی در دولت سیزدهم، نرخ رشد نقدینگی که در پایان شهریورماه ۱۴۰۰ به رقم ۴۰.۵ درصد رسیده بود در روند نزولی قابل توجه، این متغیر در پایان سال ۱۴۰۱ به رقم ۳۱.۱ درصد و در پایان سال ۱۴۰۲ به رقم ۲۴.۳ درصد کاهش یافت. گزارش بانک مرکزی اعلام می‌دارد سال گذشته به دلیل کنترل متغیرهای کلان پولی، قیمت‌ها کاهشی و معاملات مسکن دچار رکود موقت شد که این رکود، کوتاه مدت است و با اصلاح انتظارات، معاملات رشد خواهد کرد.

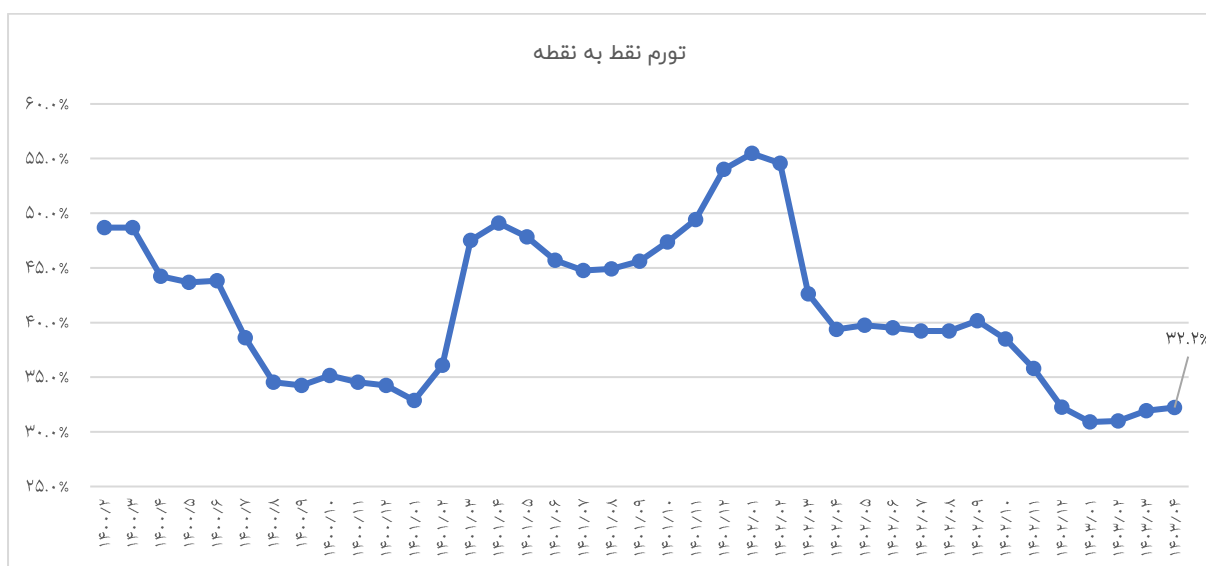
بر اساس این گزارش، ضریب فزاینده نقدینگی نیز در پایان خرداد ماه ۱۴۰۳ نسبت به پایان سال ۱۴۰۲، معادل ۲.۹ درصد افزایش یافت و به رقم ۷.۵ رسید.

تورم نقطه به نقطه

با توجه به گزارش های آماری مرکز آمار ایران در تیر ماه ۱۴۰۳ تورم نقطه به نقطه خانوارهای کشور، ۳۲.۲ درصد بوده است؛ یعنی خانوارهای کشور به طور میانگین، ۳۲.۲ درصد بیشتر از تیر ماه ۱۴۰۲ برای خرید یک «مجموعه کالاها و خدمات یکسان» پرداخته اند. تورم نقطه به نقطه تیرماه ۱۴۰۳ در مقایسه با ماه قبل، ۰.۳ واحد درصد افزایش داشته است. منظور از تورم نقطه به نقطه، درصد تغییر عدد شاخص قیمت نسبت به ماه مشابه سال قبل می باشد.

همچنین در تیر ماه ۱۴۰۳ تورم ماهانه خانوارهای کشور برابر ۲.۲ درصد محاسبه شده است. تورم ماهانه برای گروه های عمده «خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات»، ۱.۶ درصد و برای گروه عمده «کالاهای غیرخوراکی و خدمات»، ۲.۵ درصد بوده است.

در تیر ماه سال جاری، نرخ تورم سالانه برای خانوارهای کشور به ۳۵.۵ درصد رسیده که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل، ۰.۶ واحد درصد کاهش داشته است. منظور از نرخ تورم سالانه، درصد تغییر میانگین اعداد شاخص قیمت در یک سال منتهی به ماه جاری، نسبت به دوره مشابه قبل از آن می باشد.

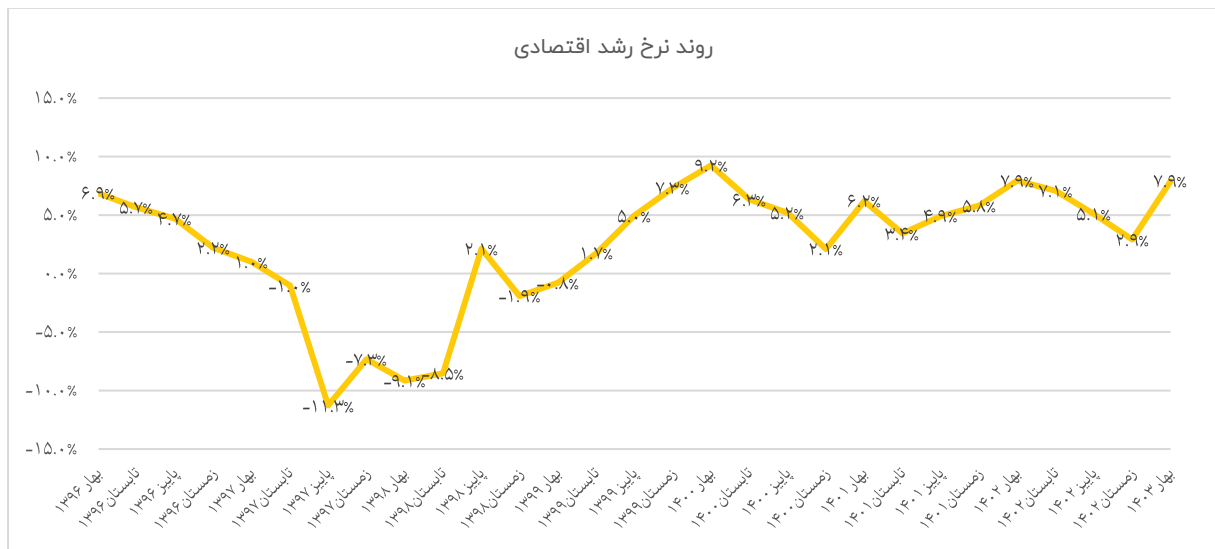
نمودار (۱۶) روند تورم نقطه به نقطه اقتصاد ایران؛ منبع: مرکز آمار ایران

سیاست بانک مرکزی در سال جاری هدف گذاری برنامه ریزی شده برای تداوم کاهش تورم و نرخ رشد نقدینگی به همراه هدایت هدفمند اعتبارات بانکی به سمت تولید است؛ به نحوی که برای سال جاری نرخ هدف گذاری رشد نقدینگی به طور متوسط ۲۳ درصد با امکان تغییر در یک بازه مثبت و منفی ۲ درصد و نرخ هدف گذاری برای تورم نقطه به نقطه شاخص بهای مصرف کننده در پایان سال نیز در کانال ۲۰ درصد است.

روند نرخ رشد اقتصادی

به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، عملکرد تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۱۴۰۲ "با احتساب نفت" و "بدون احتساب نفت" به قیمت های ثابت سال ۱۳۹۵ نسبت به سال قبل از آن به ترتیب با افزایش ۴.۵ و ۳.۹ درصدی همراه بوده است. همچنین رشد اقتصادی به قیمت بازار در سال ۱۴۰۲ در مقایسه با سال ۱۴۰۱ معادل ۵ درصد افزایش داشته است. تحقق رشد اقتصادی ۴.۵ درصدی در سال ۱۴۰۲ در امتداد رشد اقتصادی ۴.۰ درصدی سال ۱۴۰۱ حکایت از تداوم روند رو به بهبود فعالیت های اقتصادی در کشور دارد.

مطابق اظهارات وزیر اقتصاد، خاندوزی نرخ رشد اقتصادی کشور در بهار ۱۴۰۳ ۷.۹ درصد بوده است و در بهار ۱۴۰۳ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، رشد ۸ درصدی ارزش صادرات غیرنفتی (و ۶ درصد رشد وزنی)، رشد ۱ درصدی ارزش واردات، رشد ۵۵ درصدی ترانزیت (رکورد تمام سالها)، رشد ۱۲ درصدی تجارت با همسایگان، تراز تجاری مثبت ۱۱.۲ میلیارد دلاری، و مجموعاً ۳۹.۸ میلیارد دلار تجارت خارجی رخ داده است.

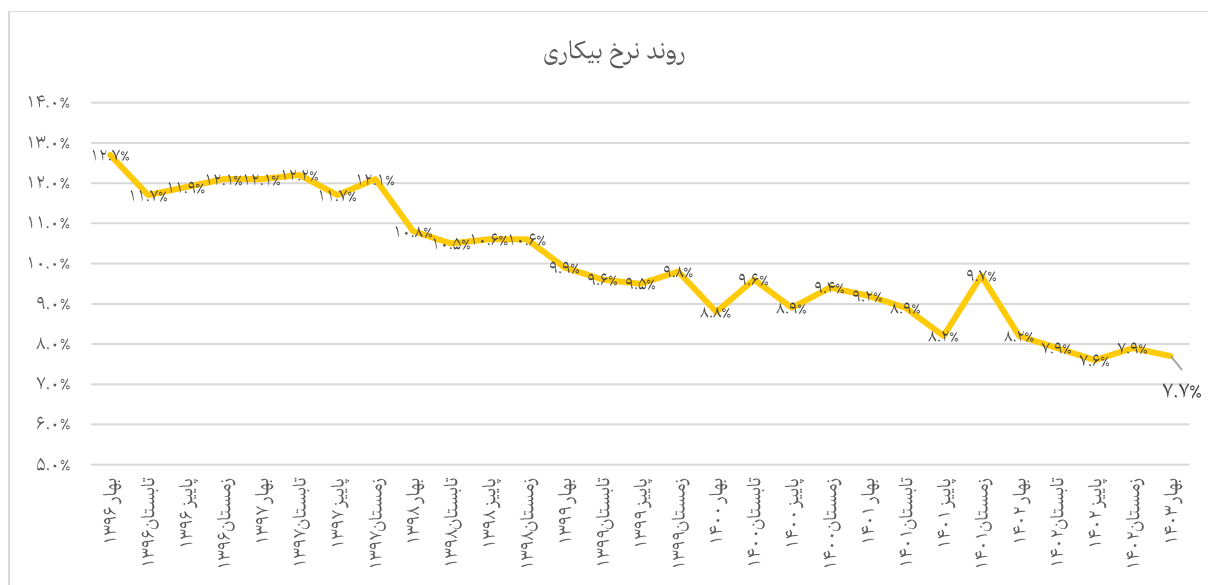
نمودار (۱۷) روند نرخ رشد اقتصادی ایران؛ منبع: بانک مرکزی

بر اساس برآورد بانک جهانی، اقتصاد ایران در سال ۲۰۲۳ رشد ۵ درصدی و تورم ۴۰.۸ درصدی را تجربه کرده بود. میان بخش های مختلف اقتصادی، بخش صنعت پیشروی رشد در سال ۲۰۲۴ خواهد بود. پیش بینی شده است این بخش رشد ۴.۹ درصدی را در سال ۲۰۲۴ تجربه کند. رشد بخش خدمات نیز به ۲.۷ درصد و بخش کشاورزی به ۰.۹ درصد در این سال خواهد رسید. بانک جهانی در ادامه گزارش خود پیش بینی کرده است صادرات کالا و خدمات ایران در سال جاری ۷.۱ درصد بیشتر از سال گذشته باشد و واردات نیز در این سال ۱.۸ درصد رشد کند، البته تراز حساب های جاری ایران نیز همچنان مثبت خواهد بود.

بررسی عملکرد رشد اقتصادی بر حسب گروه فعالیت های اقتصادی در سال ۱۴۰۲ نشان می دهد، رشد ارزش افزوده گروه های "خدمات"، "نفت و گاز"، "صنایع و معادن" و "کشاورزی، جنگلداری و ماهیگیری" نسبت به دوره مشابه سال قبل از آن به ترتیب معادل ۳.۸، ۱۴.۷، ۴.۵ و ۰.۲ درصد بود که به ترتیب از سهمی معادل ۲.۲، ۱.۲، ۱.۱، و ۰.۰ واحد درصد در رشد اقتصادی سال ۱۴۰۲ برخوردار شده اند.

روند نرخ بیکاری

نتایج طرح آمارگیری نیروی کار بهار ۱۴۰۳ منتشر شد. بررسی نرخ بیکاری افراد ۱۵ ساله و بیش تر نشان می‌دهد که ۷.۷ درصد از جمعیت فعال (شاغل و بیکار) بیکار بوده‌اند. بررسی روند تغییرات نرخ بیکاری حاکی از آن است که این شاخص، نسبت به فصل مشابه در سال قبل (بهار ۱۴۰۲)، ۰.۵ درصد کاهش یافته است.

نمودار (۱۸) روند نرخ بیکاری ایران؛ منبع: مرکز آمار ایران

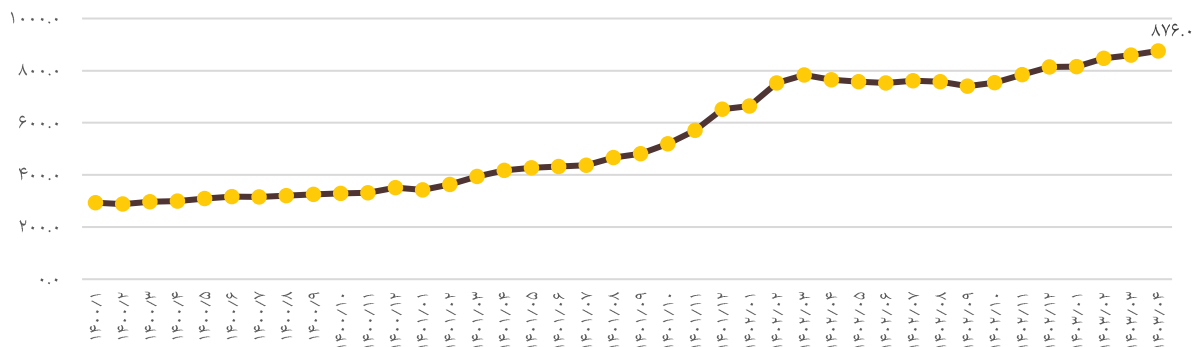
در بهار ۱۴۰۳، به میزان ۴۱.۲ درصد جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر از نظر اقتصادی فعال بوده‌اند، یعنی در گروه شاغلان یا بیکاران قرار گرفته‌اند. بررسی تغییرات نرخ مشارکت اقتصادی حاکی از آن است که این نرخ نسبت به فصل مشابه در سال قبل (بهار ۱۴۰۲) تغییر نیافته است. جمعیت شاغلین ۱۵ ساله و بیشتر در این فصل ۲۴ میلیون و ۷۴۶ هزار نفر بوده که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۴۴۰ هزار نفر افزایش داشته است. همچنین جمعیت غیرفعال از نظر اقتصادی ۳۸ میلیون و ۲۲۸ هزار نفر بوده که نسبت به فصل مشابه سال قبل ۴۳۱ هزار نفر افزایش داشته است. نرخ بیکاری جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله حاکی از آن است که ۲۰.۰ درصد از فعالان این گروه سنی در بهار ۱۴۰۳ بیکار بوده‌اند. بررسی تغییرات فصلی نرخ بیکاری این افراد نشان می‌دهد، این نرخ نسبت به فصل مشابه در سال قبل (بهار ۱۴۰۲) ۱.۶ درصد کاهش یافته است. بررسی سهم جمعیت دارای اشتغال ناقص جمعیت ۱۵ ساله و بیش تر نشان می‌دهد که در بهار ۱۴۰۳، ۷.۹ درصد جمعیت شاغل، به دلایل اقتصادی (فصل غیرکاری، رکود کاری، پیدا نکردن کار با ساعت بیش تر و...) کم تر از ۴۴ ساعت در هفته کار کرده و آماده برای انجام کار اضافی بوده‌اند. این در حالی است که ۳۸.۵ درصد از شاغلین ۱۵ ساله و بیش تر، بیش از ۴۹ ساعت در هفته کار کرده‌اند. بررسی اشتغال در بخش‌های عمده اقتصادی نشان می‌دهد که در بهار ۱۴۰۳، بخش خدمات با ۵۲.۴ درصد بیش ترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده است. در مراتب بعدی بخش‌های صنعت با ۳۳.۰ درصد و کشاورزی با ۱۴.۵ درصد قرار دارند.

قیمت مسکن هر مترمربع در تهران (میلیون ریال)

بر اساس اطلاعات بانک مرکزی، در خردادماه ۱۴۰۳، تعداد آپارتمان‌های مسکونی معامله شده در شهر تهران به ۳۸۷۲ واحد مسکونی رسید که این میزان نسبت به ماه قبل ۲۰.۶ درصد کاهش نشان می‌دهد اما در مقایسه با خرداد سال قبل ۱۴.۱ درصد بیشتر است. بر اساس این آمارها، در خرداد امسال، میانگین قیمت خریدوفروش یک مترمربع زیربنای واحد مسکونی معامله شده از طریق بنگاه‌های معاملات ملکی شهر تهران ۸۵ میلیون و ۹۱۰ هزار تومان بوده که نسبت به ماه قبل ۱.۴ درصد و نسبت به خرداد پارسال ۹.۷ درصد بیشتر است.

علیرغم ادامه دار بودن رکود در بازار مسکن، و عدم انتشار آمارهای تفصیلی توسط بانک مرکزی برای تیرماه ۱۴۰۳، انتظار می‌رود قیمت مسکن با اتمام تردیدهای خریداران و فروشنده‌ها به دلیل موسم انتخابات، در تیرماه افزایش ۲.۹ درصدی و در کل تابستان افزایش ۷ درصدی را شاهد باشد. نیروی اثرگذار بر رفتار بازیگران مسکن و قیمت آپارتمان‌های در نوبت فروش، به سطح «قیمت مسکن» برمی‌گردد. از آنجا که عمده تقاضا در بازار مسکن همچنان تقاضای سرمایه‌ای است، بودجه و دارایی این افراد به لحاظ قدرت خرید پایین‌تر از سطح قیمت آپارتمان‌هاست.

قیمت مسکن هر متر مربع در تهران (میلیون ریال)

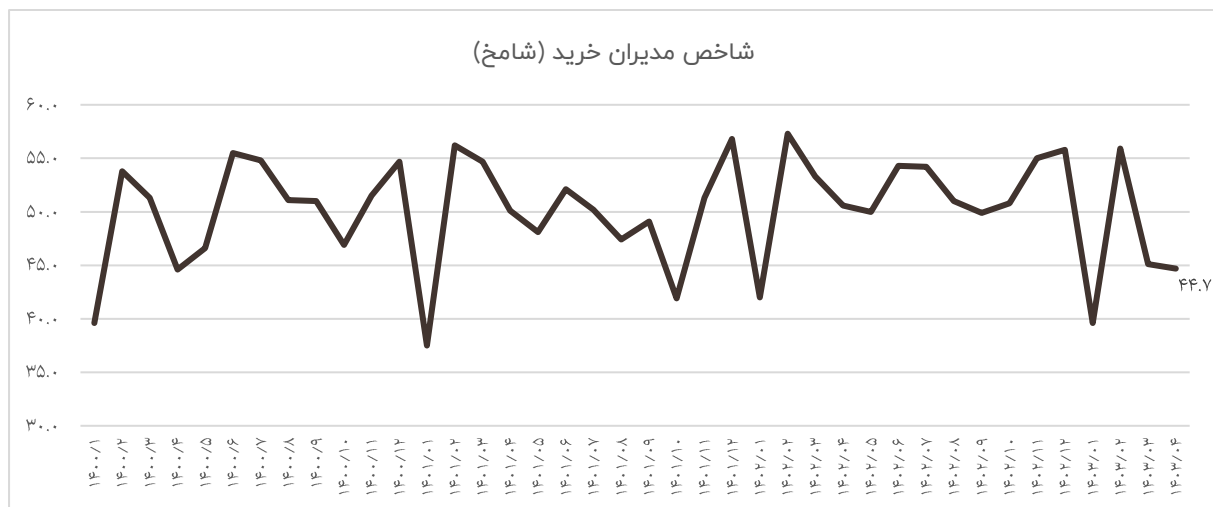

شاخص مدیران خرید اتاق بازرگانی

شاخص مدیران خرید کل اقتصاد در تیرماه ۱۴۰۳، معادل ۴۱.۱ محاسبه شده که پس از تعدیل فصلی ۴۷.۲ برآورد شده است. نشان می‌دهد سطح فعالیت‌های اقتصادی در این ماه نسبت به ماه قبل از آن کاهش یافته است. این سومین ماه متوالی است که این شاخص پیش‌نگر زیر ۵۰ ثبت شده و زنگ خطر رکود را به صدا درآورده است و در سری تعدیل شده به پایین‌ترین رقم در ۴۴ ماه رسیده که بیانگر نامناسب بودن شرایط کسب‌وکارهای کشور در تیرماه ۱۴۰۳ است. این شاخص نشان می‌دهد که سطح فعالیت‌های اقتصادی در تیرماه نسبت به خردادماه کاهش یافته که بیانگر تداوم شرایط نامناسب کسب‌وکارهای کشور در تیر و بلاتکلیفی بنگاه‌های تولیدی ناشی از قطعی برق و انتخابات و عدم تخصیص ارز است. آمار افزایشی چک‌های برگشتی در تیرماه نیز حکایت مشابهی دارد.

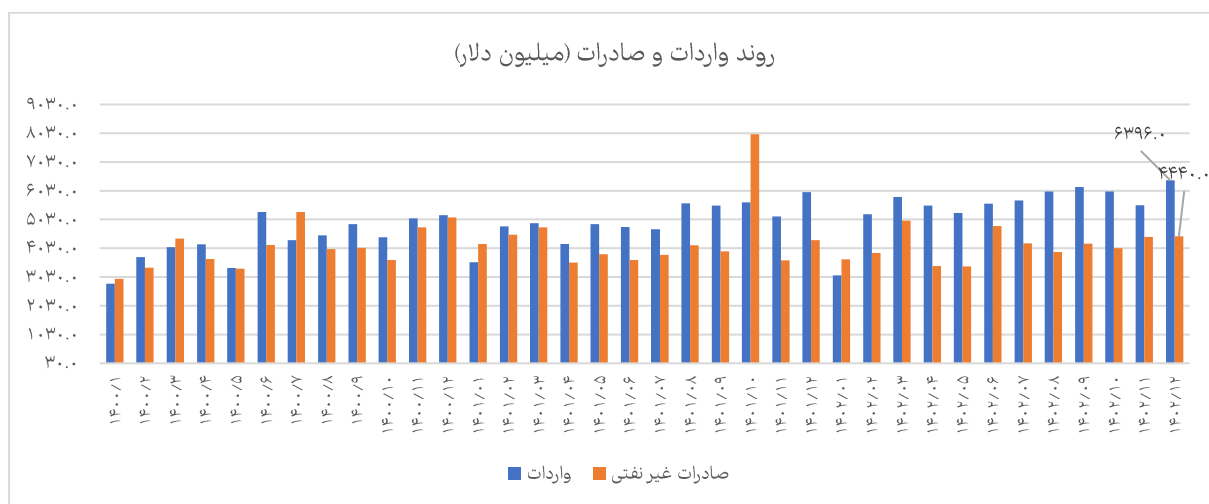
منوآر (۲۱) شاخص مدیران خرید اقتصاد ایران (کل - بدون تعدیل) منتشره توسط اتاق بازرگانی؛ منبع: اتاق بازرگانی ایران

بررسی گزارش شامخ مرکز پژوهش‌های اتاق ایران نشان می‌دهد در تیرماه، شاخص «میزان تولید محصول یا ارائه خدمات» پس از حذف اثر فصلی، ۴۵.۲ به‌دست‌آمده که برای چهارمین ماه پیاپی کاهشی است و این شاخص درحالی‌که نسبت به خرداد (۴۰.۷) کاهش ملایم‌تری داشته، دومین کمترین مقدار را در ۱۸ ماهه اخیر در سری تعدیل شده به ثبت رسانده است. قطعی برق گسترده در کسب‌وکارها باعث تداوم کاهش تولید در تیرماه شده است از سوی دیگر عدم تخصیص ارز و کمبود منابع مالی بسیاری از شرکت‌ها به‌خصوص در بخش صنعت را در تأمین مواد اولیه دچار مشکل شده‌اند. شاخص «میزان سفارشات جدید مشتریان» در تیر، پس از حذف اثر فصلی، معادل ۴۴.۳ برآورد شده است و برای سومین ماه متوالی از اردیبهشت‌ماه کاهشی است و دومین کمترین مقدار را در ۱۸ ماهه اخیر در سری تعدیل شده به ثبت رسانده است. در همین حال تقاضای خارجی نیز همچنان برای سومین ماه پیاپی کاهش داشته است به‌طوری‌که شاخص میزان صادرات کالا یا خدمات در تیرماه عدد ۴۸.۷ را به ثبت رسانده است. شاخص «موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده» در تیرماه، معادل ۴۹.۷ برآورد شده است و برای پنجمین ماه پیاپی کاهشی است. درحالی‌که شاخص در مقایسه با خرداد با نرخ ملایم‌تری کاهش داشته است اما همچنان به دلیل محدودیت‌های مالی و عدم تخصیص ارز برای واردات مواد اولیه شرکت‌ها در زنجیره تأمین مواد اولیه با مشکل روبرو هستند. شاخص میزان استخدام و به‌کارگیری نیروی انسانی ۴۸.۹ نسبت به ماه قبل با کاهش بیشتری داشته و کمترین مقدار ۱۱ ماهه اخیر از شهریور ۱۴۰۲ را به ثبت رسانده است. در شرایطی که فشار هزینه‌های زندگی متناسب با حقوق و دستمزد نیست نیروی کار تمایلی به ماندن و ادامه فعالیت در شرکت‌ها ندارند و کمبود نیرو در بازار کار مواجه هستند.

وضعیت تجارت خارجی

بر اساس گزارش گمرک، کسری تجاری غیر نفتی در ۱۲ ماه سال ۱۴۰۲ به حدود ۱۶.۸۷ میلیارد دلار رسید با این که با در نظر گرفتن صادرات نفت، ۲۰.۶ میلیارد دلار مازاد تجارت خارجی همراه بوده است. میزان صادرات با کشورهای همسایه از لحاظ وزنی ۳ درصد و از نظر ارزش ۹ درصد کاهش داشته است. ۷۴.۵۳ درصد از ارزش کل صادرات و از نظر وزنی ۷۳.۱۱ درصد از کل صادرات ۱۲ ماهه ایران مربوط به ۵ کشور چین، عراق، امارات متحده عربی، ترکیه و هند بوده است.

بر اساس آمار بانک مرکزی، در سه ماهه سال ۱۴۰۳، این میزان ۲۵.۵ میلیارد دلار بوده است. بر این اساس صادرات نفتی و غیرنفتی نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۲، ۱۸.۶ درصد تغییر داشته است. همچنین صادرات گمرکی (غیرنفتی) و در سه ماهه سال ۱۴۰۳، ۱۳.۵ میلیارد دلار بوده است که این رقم نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۲، ۷.۱ درصد افزایش داشته است. صادرات نفتی (نفت خام و نفت کوره) در مدت مشابه سال ۱۴۰۳، ۱۲ میلیارد دلار بوده است که این میزان نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۲، ۳۴.۸ درصد افزایش داشته است. بر این اساس واردات گمرکی در سه ماهه سال ۱۴۰۳، ۱۴.۳ میلیارد دلار بوده است که این رقم نسبت به مدت مشابه سال ۱۴۰۲، ۱.۴ درصد افزایش را نشان می‌دهد. تراز تجاری در سه ماهه سال ۱۴۰۳، ۱۱.۴ میلیارد دلار بوده است که این رقم نسبت به مدت مشابه سال قبل ۵۱.۳ درصد رشد داشته است.

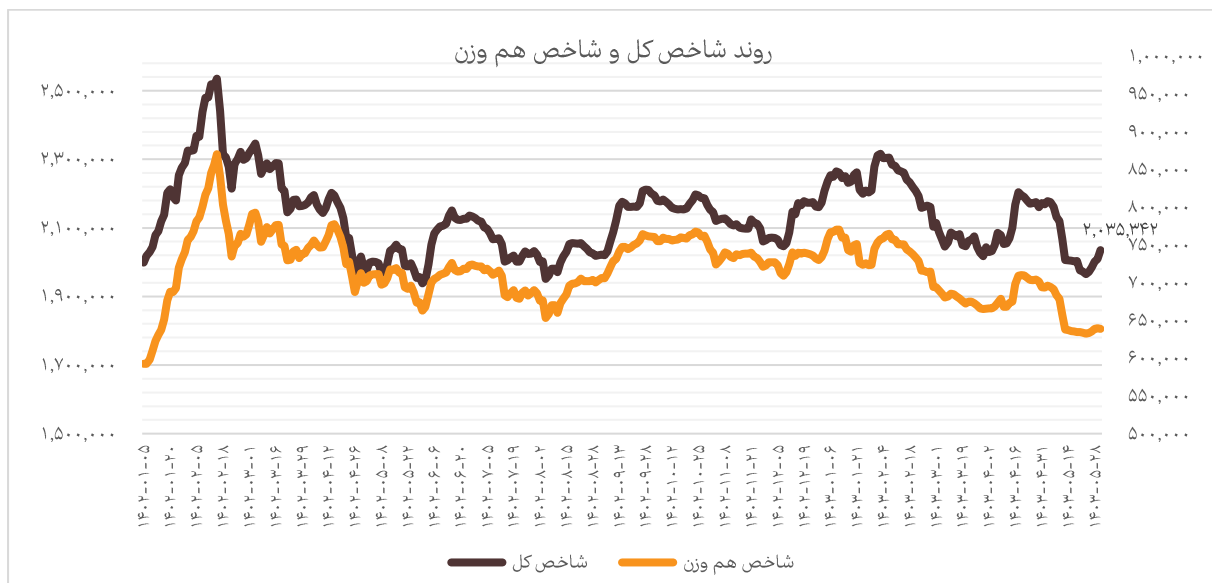
نمودار (۲۲) روند واردات و صادرات (میلیون دلار)؛ منبع: بانک مرکزی

در سه ماهه امسال ۱۵.۶ میلیون تن محصولات پتروشیمی به ارزش ۶.۲ میلیارد دلار صادر شده است که رشد ۷.۲۶ درصدی در وزن و رشد ۸.۸۵ درصدی در ارزش را نشان می‌دهد. سه قلم عمده کالاهای صادراتی در سه ماهه نخست سال جاری، به گاز طبیعی مایع شده با ۱.۶ میلیارد دلار، پروپان مایع شده با ۸۶۴ میلیون دلار و متانول با حدود ۶۰۴ میلیون دلار اختصاص داشت.

از اول فروردین ماه سال جاری تا ۱۶ تیرماه، ۱۹ میلیارد و ۳۶۸ میلیون دلار ارز برای واردات کالاهای اساسی، دارو، کالاهای تجاری و بازرگانی، واردات در مقابل صادرات و خدمات تامین شده است.

شاخص کل و هم وزن

شاخص کل بورس تهران طی مرداد ماه، با افت و خیزهایی همراه بود؛ به طوری که نماگر اصلی بازار سهام، با کاهش ارتفاع بیش از ۸ درصدی به کف ۲ میلیون واحدی رسید. با ریسک های سیاسی ناشی از ترور رهبر مقاومت فلسطین در تهران، بورس در التهاب جنگ قرار گرفت که همزمان با چپنش کابینه و عدم نهایی شدن ترکیب هیئت دولت چهاردهم بود. صندوق های اهرمی، در اتفاقی نظارتی و دستوری، دچار حباب منفی شدند و بر کلیت بازار سهام سایه افکندند. این درحالی است که در نوسانات اخیر بازار، آپشن بازها موفق شدند از سبد خود در برابر ریزش ها تا حدودی مراقبت کنند. رونق اختیار فروش ها در برخی از نمادها، رکوردزنی ارزش معاملات بازار اختیار معامله در سال جدید و عبور عدد این شاخص از ۳۵۰ میلیارد تومان، دو عامل اصلی هیجان در این بازار بود.

نمودار (۲۳) روند شاخص کل و شاخص هم وزن؛ منبع: شرکت های پردازش اطلاعات مالی

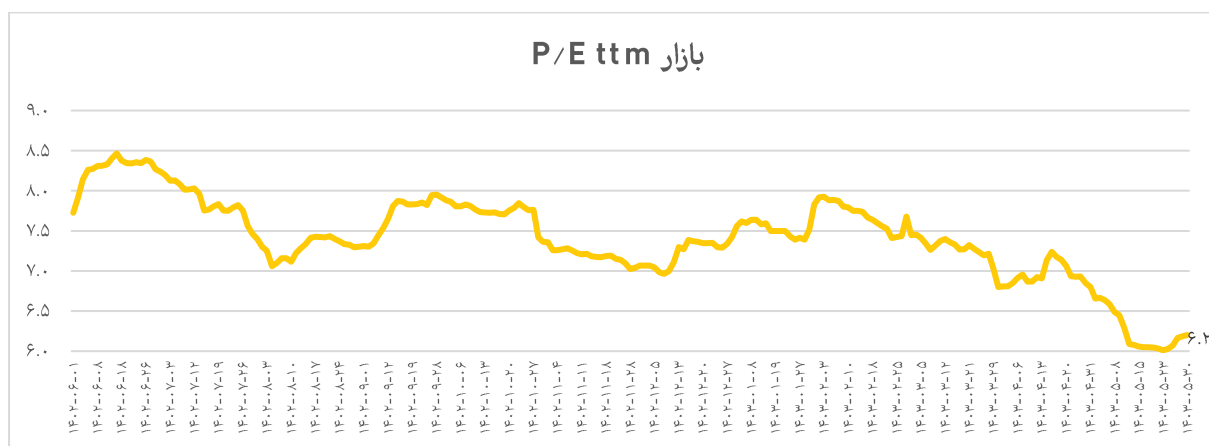
با توجه به روند نزولی اخیر در چارت شاخص کل بورس ایران می بینیم که قیمت در کف قرار دارند. ارزش بازار سرمایه به کمترین رقم یعنی ۱۲۵ میلیارد دلار رسیده است. سازمان بورس در مرداد ماه برای حمایت از بازار سرمایه، نسبت به رایزنی با بانک مرکزی برای افزایش نرخ نیمایی اقدام کرد. همچنین در رابطه با عرضه های کنترل شده اوراق دولتی با بانک مرکزی تفاهم به عمل آمده است. همچنین دلار مورد استفاده در قیمت مبنای محصولات پتروشیمی عرضه شده در بورس کالا همگی به نرخ نیما برگشت داده شد. دامنه نوسان معاملات سهام و صندوق ها در مردادماه در مثبت و منفی ۲ درصد نگه داشته شد. همچنین بانک مرکزی نسبت به افزایش سقف اعتبار کارگزاری ها به رقم ۴۵ همت اطلاع رسانی کرد. همچنین بانک مرکزی به بانک ها و صندوق توسعه ملی به صندوق های حمایتی برای خرید سهام تزریق سرمایه کردند.

مجموعه این اقدامات و سیگنال های سیاستگذاران مبنی بر احترام به نرخ های بازار و پرهیز دولت جدید از دخالت و تغییرات مکرر در عوامل بنیادین بازار سرمایه، منجر به بازگشت شاخص بورس به روند صعودی در هفته پایانی مرداد ماه گشت.

نسبت قیمت به سود

نسبت قیمت به سود یکی از شاخص‌های کلیدی سرمایه‌گذاران و فعالان بازار سرمایه به ویژه برای تحلیل‌های بنیادین به شمار می‌رود. میانگین تاریخی این شاخص در بازار سهام بالاتر از ۷ بوده است. بالاترین رکورد این شاخص کلیدی در تیرماه سال ۹۹ و در اوج حبابی شدن بازار سرمایه ثبت شد که این نسبت به ۴۲ رسید.

آخرین گزارش سازمان بورس نشان می‌دهد نسبت قیمت به سود (P/E) در بازار سرمایه در پایان مرداد ماه ۱۴۰۳ به ۶.۲ رسیده که کمترین رقم از دی ماه ۹۴ تا کنون به شمار می‌رود. در شروع به کار دولت سیزدهم یعنی مرداد ۱۴۰۰ این نسبت همچنان بالاتر از ۱۰ و در وضعیت حبابی نسبت به میانگین بلندمدت قرار داشت. روند تخلیه حباب قیمتی شکل گرفته در تابستان ۹۹ تا اواخر سال ۱۴۰۰ هم ادامه یافت تا جایی که این نسبت به میانگین تاریخی خود بازگشت. آخرین گزارش سازمان بورس نشان می‌دهد این نسبت در پایان مردادماه نه تنها در وضعیت حبابی قرار ندارد، بلکه به کمترین رقم از دی ماه ۹۴ تا کنون رسیده و به نوعی نشان دهنده فشرده شدن فتر قیمت‌ها در بازار سرمایه است.

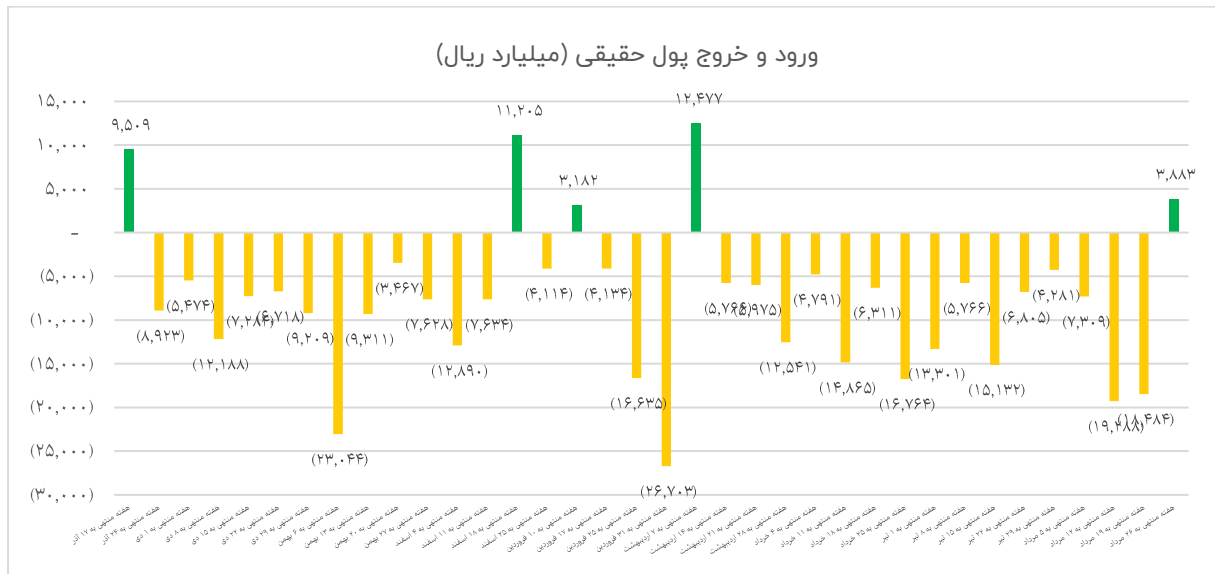
نمودار (۲۴) روند P/e ttm بازار سرمایه ؛ منبع: شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی

در حال حاضر شرکت‌های پالایشی و پتروشیمی و شیمیایی، جزو صنایعی هستند که با کمترین نسبت قیمت به سود تاریخی خود معامله می‌شوند و این نسبت برای صنعت پالایشی ۴.۳ است و برخی پتروشیمی‌ها مانند شجیم با نسبت قیمت به سود ۳.۹ معامله می‌شوند.

همچنین نسبت P/S ماهانه در مرداد ماه در پایین‌ترین نکته شش سال اخیر قرار گرفت. این نسبت در اوج بازار در سال ۱۳۹۹ به رقم ۹.۶ رسیده بود و در مرداد ماه امسال به رقم ۱.۴ رسید.

ورود و خروج پول به بازار سهام

بررسی متوسط ورود و خروج پول به بازار سرمایه نشان می دهد تعداد هفته های بازار سرمایه که در یک سال اخیر شاهد میانگین مثبت ورود پول به بازار سرمایه بوده است کمتر از ۵ هفته بوده است و حتی در تیرماه و بعد از انتخاب رییس جمهور جدید، جریان مثبت پول طی یک هفته بعدی مثبت نبوده است.

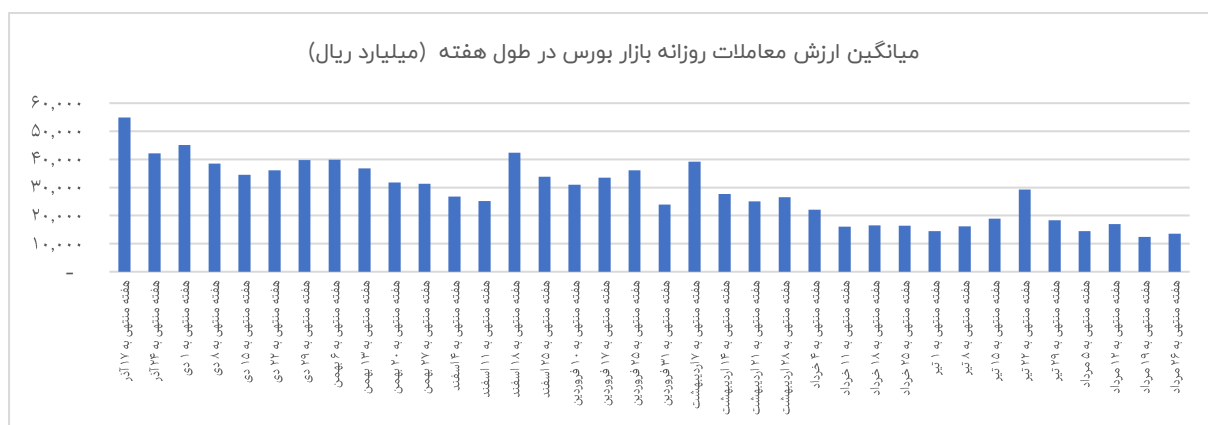
نمودار (۲۵) روند ورود و خروج هفتگی پول از بازار سرمایه (میلیارد ریال)؛ منبع: شرکت پردازش اطلاعات مالی

طی شش ماه اخیر با توجه به ادامه سیاست های انقباضی بانک مرکزی و افزایش نرخ های بهره بازار بدهی، بازار سهام با رونق مواجه شده است و در حالیکه صندوق های با درآمد ثابت نرخ های بازدهی در محدوده ۲۷ الی ۲۹ درصد ارائه می دهند و گواهی سپرده عام بانکی ۳۰ درصد توسط شبکه بانکی عرضه شد، قدرت رقابت بازار سهام کم شده و بازار سهام در یک سال اخیر بازدهی کمتر از ده درصدی را شاهد بوده است. این موضوع مدیران سبد اوراق بهادار را مجاب کرده است که بخش زیادی از سبد اوراق بهادار خود را به صندوق های درآمد ثابت اختصاص دهند. همچنین سهم قابل توجهی به استراتژی های کم ریسک مشتقه مانند کاوردکال تخصیص داده شده است. همچنین با توجه به رشد جهانی قیمت طلا، صندوق های طلا در بورس با اقبال مواجه بوده اند و سهم قابل توجهی از سبد اوراق بهادار شرکت ها را به خود اختصاص داده اند. لذا با در نظر گرفتن این واقعیت ها و اینکه دولت برای جبران کسری بودجه خود در شرایط سیاست انقباضی سال ۱۴۰۲ مصوبات متعددی برای اخذ مالیات و عوارض از شرکت های بورسی تصویب کرد، وزن سهام در سبد اوراق بهادار بورسی بسیاری از شرکت های سرمایه گذاری به محدوده ۵۰ الی ۶۰ درصدی کاهش پیدا کرده است و فعالان بازار سرمایه همچنان منتظر، سیاست های جدید اعتماد بخش توسط مدیران بازار سرمایه و وزارتخانه های اقتصادی هستند.

میانگین ارزش معاملات هفتگی

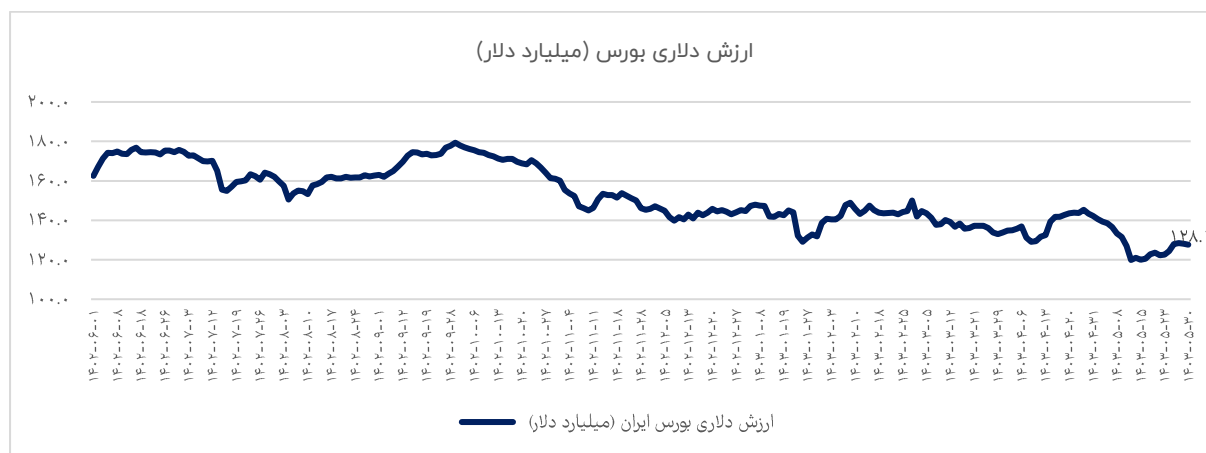
معاملات سهام طی یک جلسه معاملاتی با قیمت‌های متفاوتی در یک دامنه نوسان مشخص نسبت به قیمت پایانی روز قبل انجام می‌شود. مجموع ارزش این معاملات که از حاصل ضرب حجم معاملات در قیمت پایانی به دست می‌آید، به‌عنوان ارزش معاملات خرد شناخته می‌شود.

با توجه به وضعیتی که در بخش قبل بررسی شد، میانگین ارزش معاملات روزانه بازار سرمایه در دو ماه اخیر به جز هفته سوم تیرماه، در کمترین ارقام سه سال اخیر خود بوده است. و میانگین ارزش روزانه معاملات کمتر از ۲۰ هزار میلیارد ریال بوده است که باعث نگرانی فعالان بازار سرمایه شده است.

نمودار (۲۶) میانگین ارزش معاملات روزانه در طول هفته (میلیارد ریال)؛ منبع: شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی

بررسی روند ارزش دلاری بازار سهام کشور نیز وضعیت ناخوشایندی را به تصویر می‌کشد. اگرچه با کاهش نسبی نرخ دلار در بازار آزاد و بازگشت آن به کانال ۵۸ هزار تومان، ارزش دلاری بازار سرمایه در یک ماه اخیر افزایش داشته است و به ۱۲۸.۱ میلیارد دلار رسیده است ولی ارزش بازار سرمایه همچنان در کف سه ساله خود قرار داد و طی سه سال اخیر بیش از ۶۰ میلیارد دلار از ارزش بازاری دلاری خود را از دست داده است.

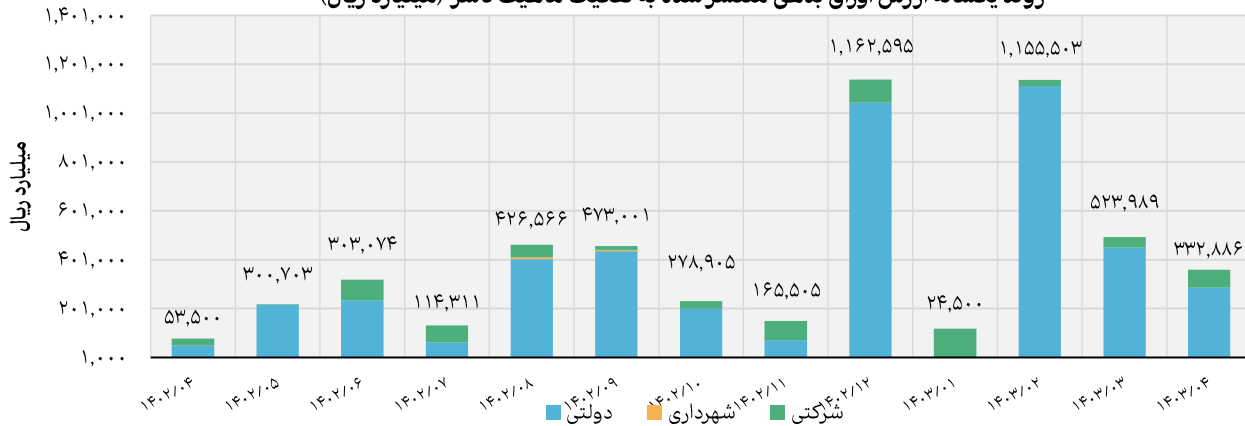

نمودار (۲۷) روند ارزش دلاری بورس با توجه به نرخ بازار آزاد (میلیارد ریال)؛ منبع: شرکت‌های پردازش اطلاعات مالی

گزارش عرضه اوراق دولتی و جدول سررسید

در نمودار زیر روند ماه به ماه انتشار اوراق صکوک اعم از دولتی یا شرکتی، طی دوازده ماه منتهی به تیرماه ۱۴۰۳ ارائه شده است.

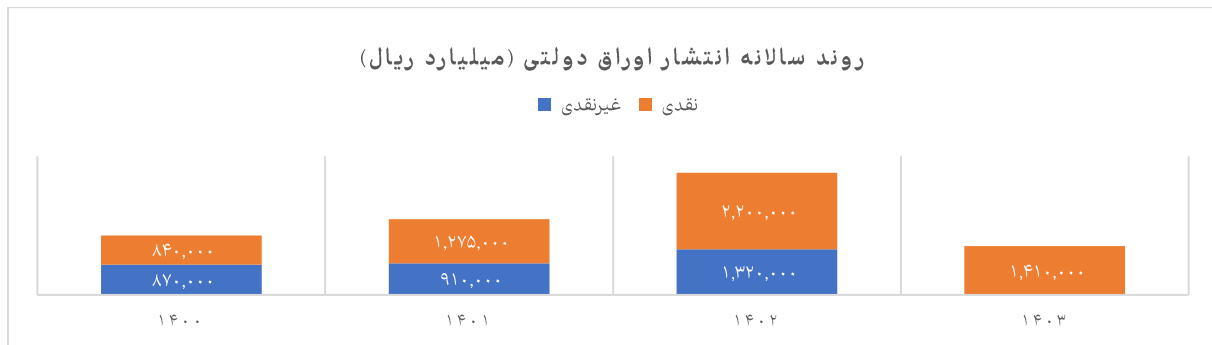
روند یکساله ارزش اوراق بدهی منتشر شده به تفکیک ماهیت ناشر (میلیارد ریال)

نمودار (۲۸) روند انتشار ماهانه اوراق صکوک؛ منبع: گزارش عملکرد ماهانه سازمان بورس و اوراق بهادار

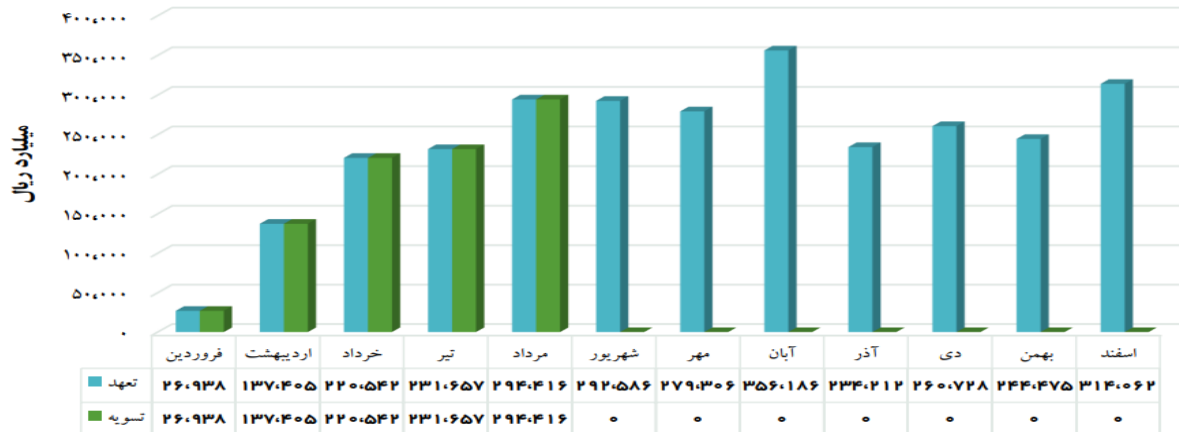
بر اساس آمار وزارت اقتصاد از ابتدای سال ۱۴۰۳ تا پایان مرداد ماه ۱۴۰۳ هزار میلیارد ریال اوراق عمدتاً نقدی (اراد) در سیزده مرحله عرضه شده است. عمده اوراق اراد منتشر شده با سرسیدهای سه ساله و نرخ کوپن ۲۳ درصد بوده است.

روند سالانه انتشار اوراق دولتی (میلیارد ریال)

نمودار (۲۹) روند سالانه انتشار اوراق دولتی به تفکیک نقدی و غیرنقدی؛ منبع: مرکز بدهی های عمومی وزارت اقتصاد

جزئیات سررسید تعهدات اصل و فرع اوراق دولتی در سال ۱۴۰۳ به تفکیک ماهانه در نمودار زیر ارائه شده است که جمعاً ۲۸۹ هزار میلیارد تومان است. طبق قانون بودجه ۱۴۰۳، دولت شرکت های دولتی و شهرداری ها می توانند در سال ۱۴۰۳ تا سقف ۱۱۲، ۱۳ و ۱۲ هزار میلیارد تومانی از طریق اوراق مشارکت تامین مالی کنند.

نمودار (۳۰) جدول ماه به ماه سررسید اصل و فرع اوراق منتشر شده قبلی؛ منبع: مرکز بدهی های عمومی وزارت اقتصاد

اخبار و اطلاعیه‌ها، ابلاغیه‌های مهم بازار سرمایه

تخفیف پلکانی خوراک پتروشیمی‌ها آئین‌نامه تخفیف پلکانی خوراک‌های شرکت‌های پتروشیمی با اعمال تخفیف ۱۰ تا ۱۶ درصدی و شروط اعلامی از سوی دولت ابلاغ شد. با ابلاغ این آئین‌نامه ۱۶ درصد تخفیف در قیمت فروش متان به متانول‌سازان در صورت تکمیل زنجیره ارزش اعمال خواهد شد. همچنین نفت خام، خوراک شرکت‌های آروماتیک و نفتای شرکت‌های الفینی هم مشمول ۱۰ درصد تخفیف خوراک خواهد شد.

تعدیل نرخ گاز خوراک سوخت صنایع در ۵ ماه ابتدایی ۱۴۰۳. هفته گذشته طبق حکم دیوان عدالت اداری مصوبه نرخ گاز خوراک و سوخت صنایع باطل شد. طبق این نامه قیمت نرخ گاز خوراک ۷ هزار تومانی برای شرکت‌های پتروشیمی و گاز ۴ هزار تومانی صنایع، برای ۵ ماه ابتدایی سال ۱۴۰۲ ملغی شد و جاهت قانونی ندارد. همچنین همزمان با انتشار اخبار مثبت مبنی بر ممنوعیت قیمت‌گذاری دستوری، در چارچوب قانون برنامه هفتم توسعه و نیز در پی صدور حکم دیوان عدالت اداری برای ابطال دستورالعمل افزایش نرخ خوراک گاز صنایع، هیات وزیران نرخ فروش کود اوره را به نفع شرکت‌های تولیدکننده اصلاح کرد.

حذف دلار ۲۸,۵۰۰ تومانی برای پلی اتیلن و استایرن با حذف دلار ۲۸,۵۰۰ تومانی پت‌ها و پلی استایرن‌ها از این پس همه کالاهای پتروشیمی با دلار حواله مبادله‌ای قیمت‌گذاری می‌شوند.

رئیس کل گمرک: مجموع تجارت خارجی کشور طی ۴ ماه ۵۱ میلیارد دلار شد. با لحاظ کردن صادرات نفت به میزان ۱۵.۷ میلیارد دلار، مجموع تجارت خارجی کشور ۵۱ میلیارد دلار است. براین اساس با احتساب نفت تراز تجاری ۱۴.۸ میلیارد دلار مثبت است. در این مدت ۷.۷ میلیارد دلار محصولات پتروشیمی صادر شده است. باید توجه کرد که در این مدت متوسط هر تن کالای صادراتی ۴ درصد رشد کرده است.

محدودیت دامنه نوسان بورس. با توجه تداوم شرایط حاکم بر بازار سرمایه، در هفته دوم مرداد و ریسک‌های سیستماتیک موثر بر آن، ضمن انجام بررسی‌های تکمیلی و پس از دریافت نظر بورس‌ها، مقرر شد محدودیت دامنه نوسان معاملات سهام و حق تقدم و معاملات صندوق‌های سرمایه‌گذاری سهامی در دو هفته پایانی مرداد در دامنه مثبت و منفی دو درصد برقرار باشد.

تصویب افزایش تولید ۲۵۰ هزار بشکه‌ای نفت در جلسه شورای اقتصاد درخواست وزارت نفت برای طرح ضربتی افزایش تولید نفت خام به میزان ۲۵۰ هزار بشکه در روز در ۳۴ میدان نفتی کشور تصویب شد.

کاهش تورم به ۲۹ درصد در تیرماه طبق گزارش بانک مرکزی، تورم دوازده‌ماهه شاخص بهای تولیدکننده از ۳۵.۱ درصد در تیر ۱۴۰۲ به ۲۹ درصد در تیر سال جاری رسید و ۶.۱ درصد کاهش یافت. تورم نقطه به نقطه شاخص بهای تولیدکننده نیز با ۶.۱ واحد درصد کاهش از ۳۱ درصد در تیر ۱۴۰۲ به ۲۵ درصد در تیر امسال رسید.

بازده اوراق قرضه چین به پایین‌ترین حد خود رسید. با کاهش اعتماد به اقتصاد مریض چین، کاهش نرخ‌های کلیدی کوتاه‌مدت بانک مرکزی، نرخ‌های عملیات بازار و نرخ‌های وام‌دهی بانکی معیار پس‌از آن صورت گرفت که چین در هفته گذشته آمارهای اقتصادی سه‌ماهه دوم ضعیف‌تر از حد انتظار را گزارش کرد. این کشور در آستانه کاهش تورم است و با یک بحران طولانی‌مدت املاک و مسکن، بدهی‌های فزاینده و ضعف در بخش مصرف و تجارت مواجه است. بانک خلق چین روز دوشنبه اعلام کرد که نرخ بازپرداخت معکوس هفت‌روزه را از ۱.۸ درصد به ۱.۷ درصد کاهش می‌دهد و همچنین مکانیسم عملیات بازار باز را بهبود می‌بخشد. این اولین کاهش نرخ از اوت ۲۰۲۳ تاکنون به شمار می‌رود.

با افزایش نرخ بیکاری، معامله گران بازارهای مالی آمریکا بر روی کاهش ۰.۵٪ نرخ بهره فدرال رزرو در ماه سپتامبر شرط بندی کردند. معامله گران با احتمال ۹۰ درصد کاهش ۰.۵ درصدی نرخ بهره در سپتامبر ۲۰۲۴ را پیش‌بینی می‌کنند.

خلاصه معاملات مهم بورس های کالایی

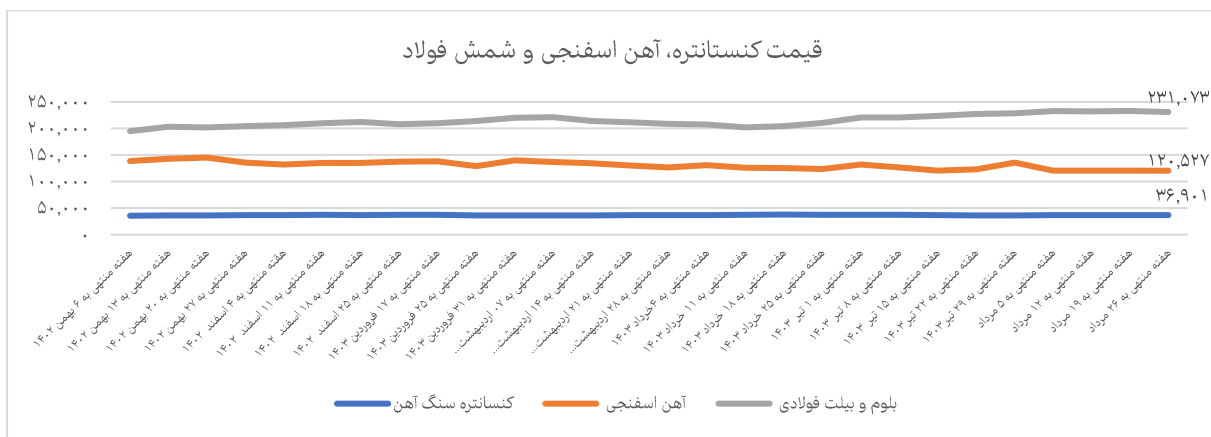
جدول زیر قیمت معاملات کامودیتی های مهم در بورس های کالایی کشور در مرداد ماه را نشان می دهد. بیشترین رقابت مربوط به پلی اتیلن ترفتالات بوده است. کمترین رقابت و عرضه مازاد مربوط به سیمان و وکیوم باتوم است. در رابطه با محصولات پتروشیمی و پالایشی، قیمت پایه اصولاً با نرخ ۹۵ درصد قیمت فوب خلیج فارس تعیین می شود و گاه به دلیل باز گذاشتن سقف قیمتی نسبت به قیمت مبنا در بورس کالا، فروش در بورس کالا نسبت به صادرات ارزندگی بیشتری پیدا کرده است چرا که شرکت های پتروشیمی در صورت صادرات باید ارز خود را به نرخ نیمایی به کشور بازگردانند. همچنین دولت با اعمال عوارض صادراتی ۱۰ درصدی به پلی اتیلن ترفتالات، پلی پروپیلن، و پی وی سی جلوی صادرات این محصولات پرتقاضا را گرفته است. در بین محصولات کالایی گاز مایع و قیر بیشترین عرضه در رینگ صادراتی (دلاری با نرخ سنا) را دارند.

جدول (۲) خلاصه معاملات محصولات فلزی، پالایشی و پتروشیمی در بورس های کالایی؛ منبع آمار معاملات فیزیکی بورس کالا و بورس انرژی

آخرین قیمت ضمنی دلار	شدت رقابت قیمتی	تغییرات قیمت ماهانه	میانگین قیمت معاملات (هزار ریال / تن)				میانگین آخرین قیمت پایه عرضه		
			هفته منتهی به ۵ مرداد	هفته منتهی به ۱۲ مرداد	هفته منتهی به ۱۹ مرداد	هفته منتهی به ۲۶ مرداد	هفته منتهی به ۲۶ مرداد	هفته منتهی به ۲۶ مرداد	
	%۰,۰	۱,۴%	۳۶,۶۴۲	۳۶,۹۰۹	۳۶,۹۰۹	۳۶,۹۰۱	۳۶,۹۰۱	کنسانتره سنگ آهن	
	%۰,۳	-۱۱,۱%	۱۲۰,۷۵۶	۱۲۰,۹۵۳	۱۲۰,۹۵۳	۱۲۰,۵۲۷	۱۲۰,۲۲۲	آهن اسفنجی	
۵۳۴,۸۹۱	%۱,۶	۱,۰%	۲۳۲,۸۷۸	۲۳۱,۸۶۵	۲۳۲,۹۸۹	۲۳۱,۰۷۳	۲۲۷,۵۱۹	بلوم و بیلت فولادی	
۵۳۸,۷۰۱	%۰,۰	-۵,۸%	۵,۱۰۴,۰۰۰	۴,۹۱۶,۰۰۰	۴,۹۱۶,۰۰۰	۴,۸۵۴,۰۰۰	۴,۸۵۴,۰۰۰	مس کاتد	
۵۰۷,۵۳۸	%۰,۰	-۲,۰%	۱,۴۰۹,۱۲۳	۱,۳۴۳,۲۸۲	۱,۳۴۳,۵۶۵	۱,۴۰۶,۳۸۹	۱,۴۰۶,۳۸۹	روی	
	%۱۸,۴	۲۰,۰%	۱۲,۴۷۳	۱۴,۲۶۷	۱۴,۴۵۶	۱۴,۱۱۰	۱۱,۹۱۶	سیمان ۲۰ تیپ دو	
۵۴۶,۹۰۸	%۱,۴	-۴,۰%	۱۵۲,۷۸۳	۱۵۳,۵۵۰	۱۵۳,۵۷۰	۱۴۴,۳۲۹	۱۴۲,۳۹۸	وکیوم باتوم	
			۲۶۶	۲۶۶	۲۷	۲۷		میعانات گازی (بشکه/میلیون ریال)	
			۴۴۰	۴۴۹	۴۵۶	۴۷۲		LPG (دلار سنا بر تن)	
۴۶۵,۵۵۲	۰,۵%	-۲,۱%	۳۸۱,۴۳۸	۳۹۰,۴۴۱	۳۹۰,۴۴۱	۳۶۵,۴۵۸	۳۶۳,۷۸۱	پی وی سی	
۵۲۶,۴۷۱	۱۵,۳%	۲۱,۷%	۱۳۰,۰۸۴	۱۳۲,۱۶۲	۱۳۲,۱۶۲	۱۵۶,۳۶۲	۱۳۵,۶۴۲	اوره	
	۱۰,۳%	۰,۹%	۵۲۰,۰۰۰	۵۲۵,۰۰۰	۵۲۵,۰۰۰	۵۱۱,۲۹۴	۴۶۳,۵۴۹	پلی اتیلن ترفتالات (گرید بطری)	
	۳,۳%	۳,۴%	۴۷۴,۶۳۰	۴۷۲,۷۵۵	۴۷۲,۷۵۵	۴۹۲,۶۳۲	۴۷۶,۷۶۳	استایرن منومر	
	۰,۰%	۶,۶%	۸۴۷,۹۳۷	۸۳۰,۸۵۳	۸۳۰,۸۵۳	۸۷۵,۲۲۳	۸۷۵,۲۲۳	پلی بوتادین رابسر	
	۰,۰%	۶,۹%	۶۰۵,۹۸۳	۶۰۵,۹۸۳	۶۱۳,۷۴۹	۶۱۷,۱۶۸	۶۱۷,۱۶۸	آلکیل بنزن خطی	
			۴۷۸,۹۱۸	۴۷۸,۹۱۸	۴۷۴,۴۸۶	۴۷۷,۴۷۹		MTBE	
			۶۳,۰۰۰	۶۳,۰۰۰	۶۳,۰۰۰	۶۵,۵۸۹	۶۳,۰۰۰	نیترژن مایع	

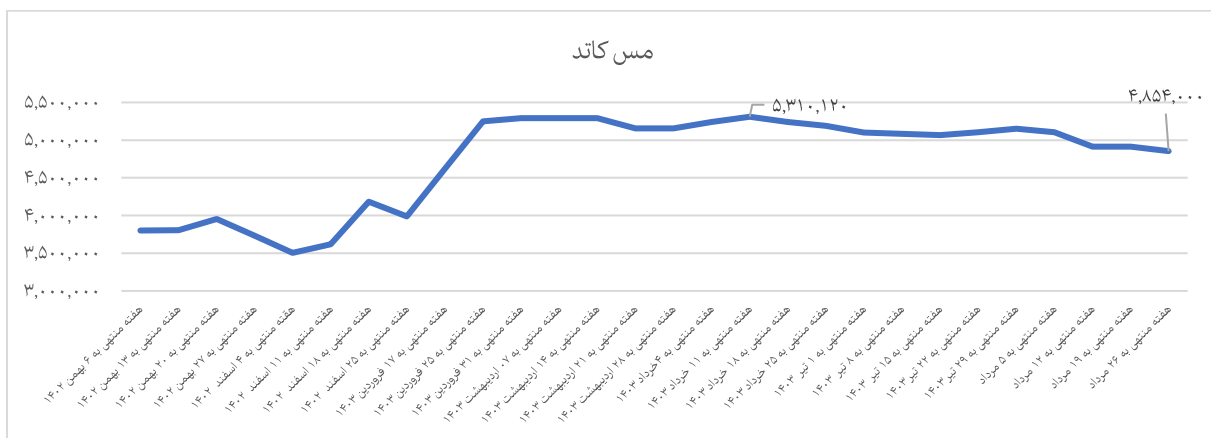
روند قیمتی فولاد و مس

شمش فولادی یکی از مهم ترین محصولات فولادی می باشد که پایه و اساس تولید سایر مقاطع فولادی از جمله، میلگرد، مفتول، نبشی، ناودانی، لوله مانیسمان و ... است. این محصول فولادی، سطح مقطع مربعی داشته و در طول های ۶ و ۱۲ متری تولید می شود. در واقع شمش فولاد به عنوان محصول میانی شناخته می شود که آن را از احیای سنگ آهن یا از طریق ذوب ضایعات فولادی تولید می کنند. گرید های مختلفی از شمش فولادی، تولید و عرضه می گردد. فولاد و محصولات آهنی مانند میلگرد و تیرآهن در بورس کالا عرضه می شوند و از جمله کالاهایی است که با عرضه مازاد مواجه اند. قیمت بلوم و بیلت فولاد با صعود در ماه های اخیر به ۲۳۱ میلیون ریال در هر تن در پایان مرداد ماه رسیده است. فولاد خوزستان یکی از مهم ترین تولید کنندگان شمش فولاد در کشور می باشد که محصول خود را در بورس کالا عرضه می کند و قیمت آن مبنای تعیین قیمت گندله و آهن اسفنجی قرار می گیرد. قیمت شمش فولاد خوزستان از ۲۰۹ میلیون ریال در فروردین به ۲۱۸ میلیون ریال در پایان مردادماه رسیده است.

نمودار (۳۱) روند قیمت کنستانتره، آهن اسفنجی و فولاد در بورس کالا؛ منبع: آمار معاملات شرکت بورس کالای ایران

قیمت مس کاتد عرضه شده توسط فملی در بورس کالا طی دو ماه اخیر در محدوده ۴۸ میلیون ریالی الی ۵۳ میلیون ریالی معامله شده است. قیمت جهانی مس کاتد در ابتدای تیرماه دچار اصلاح قیمتی شده و به زیر ۱۰ هزار دلار برگشت و این روند در مرداد ماه نیز ادامه داشت. در ایران هم نرخ ها با اصلاح مواجه بودند. در نتیجه قیمت مس کاتد در بورس کالا نیز متعادل بوده است. در رابطه با مس کاتد لازم به ذکر است که بخشی از خریداران رینگ داخلی مس کاتد (از جمله خودروسازان که پروانه تولید و مجوز خرید مس از بورس کالا دارند) با خرید مس از بورس کالا و صادرات آن، درآمد ارزی پیدا می کنند و نیازهای ارزی خود را با ارز صادراتی خود و در زمان کوتاه تری تامین می کنند. قیمت مس کاتد در بورس کالا با احتساب قیمت آن در بورس لندن بیشتر از نرخ نیما و کمتر از نرخ بازار آزاد (حدود ۵۴ هزار تومان) قیمت گذاری می شود.

نمودار (۳۲) روند قیمت مس کاتد در بورس کالا؛ منبع: آمار معاملات شرکت بورس کالای ایران

- ۱- [گزیده آمارهای اقتصادی بانک مرکزی ایران](#)
- ۲- [مرکز آمار ایران](#)
- ۳- [مرکز داده نرخ بهره بین بانکی بانک مرکزی ایران](#)
- ۴- [گزارش های آماری ماهانه سازمان بورس و اوراق بهادار](#)
- ۵- [خبرنامه های مرکز بدهی های عمومی وزارت اقتصاد](#)
- ۶- [آمار معاملات فیزیکی بورس کالا و بورس انرژی](#)
- ۷- [اطلاعیه های شرکت بورس و شرکت فرابورس](#)
- ۸- [داده های پردازش شده شرکت های پردازش اطلاعات مالی کشور](#)
- ۹- [گزارش های واردات و صادرات غیرنفتی گمرک ایران](#)
- ۱۰- [پایگاه خبری اتاق بازرگانی](#)
- ۱۱- [پایگاه خبری بازار سرمایه ایران](#)
- ۱۲- [شبکه اطلاع رسانی طلا، سکه و ارز](#)
- ۱۳- [داده های هفتگی مجلات پلتز Platts، آرگوس Argus و آیسس ICIS](#)
- ۱۴- [گزارش قیمت معاملات کالایی بورس لندن](#)
- ۱۵- [مرکز داده نرخ بهره بانک های مرکزی اروپا، آمریکا و چین](#)
- ۱۶- [مراجع انتشار داده های آمار و تحلیل اقتصادی آمریکا، اروپا و چین](#)